

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за ратифициране на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие

Член единствен. Ратифицира Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие, съставена в Истанбул на 11 май 2011 г. и подписана от Република България на 21 април 2016 г. в София, със следните резерви:

1. Резерва по чл. 78, параграф 2:

„В съответствие с чл. 78, параграф 2 от Конвенцията Република България си запазва правото да не прилага или да прилага само при специални случаи или условия разпоредбите, посочени в:

а) член 30, параграф 2;

б) член 44, параграф 1д);

в) член 55, параграф 1 по отношение на чл. 35 във връзка с незначителни престъпления;

г) член 58 по отношение на чл. 37, 38 и 39;

д) член 59."

2. Резерва по чл. 78, параграф 3:

„В съответствие с чл. 78, параграф 3 от Конвенцията Република България си запазва правото да предвиди ненаказателни вместо наказателни санкции за посочените в чл. 33 и 34 поведения.“

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на ..... 2018 г.
и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цвета Карайчева)

МОТИВИ

към проекта на Закон за ратифициране на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие

Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие е първият инструмент в Европа, с който се създава цялостна правна рамка конкретно за защита на жените и момичетата от всички форми на насилие и за предотвратяване, преследване и премахване на насилието над тях, включително домашното насилие.

Към момента 44 държави, сред които всички 28 държави членки и самият Европейски съюз (ЕС) са подписали Конвенцията. От тях 27 страни са я ратифицирали, 17 от които са държави членки. Понастоящем процесът по присъединяването на ЕС към Истанбулската конвенция заедно с държавите членки и до степента на неговата компетентност продължава. От своя страна Република България подписа Истанбулската конвенция на 21 април 2016 г.

Макар актът на присъединяване на страната ни към Конвенцията да не изисква изменения в Конституцията на Република България, то той налага приемането на мерки, свързани с изменения и допълнения на българското законодателство. Към настоящия момент продължава работата по изготвянето на нормативни изменения в гражданскоправната и в наказателноправната област.

В гражданскоправната област се обмисля разширяване действието на Закона за защита от домашното насилие, както и изменения на други нормативни актове - Семеен кодекс, Закон за защита от дискриминация, Закон за Министерството на вътрешните работи, Закон за младежта, Закон за правната помощ и др. В наказателноправната област се предвиждат изменения, с които да се гарантира адекватна и всеобхватна наказателноправната защита от актове на домашно насилие и от насилие, основано на пола, с оглед на осъществяване на по-ефективна превенция и борба с тези форми на насилие. Дискутира се въвеждането на нови състави на престъпления и допълване на действащите. По отношение на Наказателно-процесуалния кодекс най-съществените изменения и допълнения са насочени към регламентиране на допълнителни мерки за защита на пострадали, по отношение на които при извършване на престъплението е упражнено физическо или психическо насилие.

Също така Република България ще се възползва от предоставената в чл. 78, параграфи 2 и 3 от Конвенцията възможност да си запази правото да не прилага или да прилага само при специални случаи или условия определени разпоредби от нея, както и да предвиди ненаказателни вместо наказателни санкции за посочените в чл. 33 и 34 от Конвенцията поведения.

Страната ни ще направи резерви по следните членове, изброени в член 78, параграф 2:

- член 30, параграф 2 – предоставяне на подходящо държавно обезщетение на лицата, получили тежка телесна повреда или увреждане на здравословното състояние в резултат на престъпление, обхванато от Конвенцията;

- член 44, параграф 1д) – юрисдикция на наказателния закон по отношение на извършител на престъпление, обхванато от Конвенцията, който е лице, чието обичайно пребиваване е на територията на Република България;

- член 55, параграф 1, като последната резерва ще бъде ограничена единствено по отношение на чл. 35 и само във връзка с незначителни престъпления - „ex officio“ разследване или наказателно преследване на престъпленията, обхванати от Конвенцията;

- член 58 по отношение на чл. 37, 38 и 39 – давностни срокове за престъпленията, обхванати от Конвенцията, които да позволяват ефективното започване на производството след достигане на пълнолетие от страна на жертвата;

- член 59 – предоставяне на жертвите на престъпления по Конвенцията на самостоятелен статут на дългосрочно пребиваване.

Също така резерва следва да се наложи и във връзка с чл. 78, параграф 3, предоставящ възможността да се да предвидят санкции, различни от наказателните, за посочените в чл. 33 и 34 от Конвенцията поведения – психологическо насилие и преследване.

Посочените по-горе резерви се налагат, доколкото понастоящем липсва действащо законодателство, което да регламентира тези разпоредби, а предвидените изменения и допълнения в пакета законодателни изменения по въвеждането на принципите и изискванията на Истанбулската конвенция все още не са окончателно приети и влезли в сила.

По чл. 44, ал. 3 и 4 и чл. 55, ал. 1 (с изключение на незначителните престъпления) не е необходимо да се правят резерви, тъй като имаме действащо законодателство, което да ги регламентира.

Ратифицирането от страна на Република България на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие ще се отрази благоприятно и ще допринесе в значителна степен за усилията на страната ни да се справи с насилието, основано на полов признак, и по-конкретно насилието над жените във всичките му форми, както и да вземе мерки за неговото предотвратяване, за защита на пострадалите и за ефективно съдебно преследване на извършителите.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(~~Бойко~~ Борисов)

Съвет на Европа, Договори — № 210

Конвенция на Съвета на Европа
за превенция и борба
с насилието над жени
и домашното насилие

Истанбул, 11.5.2011 г.

The official languages of the Council of Europe are English and French (Article 12 of the Statute of the Council of Europe). Only the treaties published by the Secretary General of the Council of Europe, each in a separate booklet of the "European Treaty Series" (ETS) continued since 2004 by the "Council of Europe Treaty Series" (CETS), are deemed authentic. The translation presented here is for information only.

Преамбул

Държавите-членки на Съвета на Европа и на другите подписали страни,

Като се позовават на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (ETS № 5, 1950 г.) и протоколите към нея, Европейската социална харта (ETS № 35, 1961 г., ревизирана през 1996 г., ETS № 163), Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора (CETS № 197, 2005 г.) и Конвенцията на Съвета на Европа за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие (CETS № 201, 2007 г.);

Като се позовават на следните препоръки на Комитета на министрите до държавите-членки на Съвета на Европа: Препоръка Rec(2002)5 за защита на жените срещу насилие, Препоръка CM/Rec (2007)17 за стандарти и механизми относно равнопоставеността на половете, Препоръка CM/Rec (2010)10 относно ролите на жените и мъжете в предотвратяването и разрешаването на конфликти и установяването на мирни отношения, както и други приложими препоръки;

Като имат предвид нарастващия корпус от съдебна практика на Европейския съд по правата на човека, която установява важни стандарти в областта на насилието над жени;

Като имат предвид Международния пакт за гражданска и политическа права (1966 г.), Международния пакт за икономически, социални и културни права (1966 г.), Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (КПДЖ, 1979 г.) и незадължителния протокол към нея (1999 г.), както и Общата препоръка № 19 на Комитета на КПДЖ относно насилието над жени, Конвенцията на ООН за правата на детето (1989 г.) и незадължителните протоколи към нея (2000 г.) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (2006 г.);

Като имат предвид Римския статут на Международния наказателен съд (2002 г.);

Като се позовават на основните принципи на международното хуманитарно право и по-специално на Женевската конвенция (IV) относно закрилата на гражданските лица по време на война (1949 г.) и допълнителни протоколи I и II към нея (1977 г.);

Като осъждат всички форми на насилие над жени и домашно насилие;

Като отбелязват, че постигането на равнопоставеност между жените и мъжете *de jure* и *de facto* представлява ключов елемент в превенцията на насилието над жени;

Като отбелязват, че насилието над жени е проява на исторически неравнопоставените властови отношения между жените и мъжете, които са довели до доминация над жените и дискриминация срещу тях от страна на мъжете, както и до възпрепятстване на пълния напредък на жените;

Като отбелязват структурната природа на насилието над жени като насилие, основано на пола, както и че насилието над жени е един от основните социални механизми, чрез които жените са принудително поставени в подчинена позиция спрямо мъжете;

Като отбелязват с дълбока загриженост, че жените и момичетата често са излагани на сериозни форми на насилие като домашно насилие, сексуален тормоз, изнасилване,

принудителен брак, така наречени „престъпления на честта“ и осакатяване на гениталиите, които представляват сериозни нарушения на човешките права на жените и момичетата, както и основна пречка за постигане на равнопоставеност между жените и мъжете;

Като отбелязват продължаващите нарушения на правата на човека в рамките на въоръжени конфликти, които засягат гражданското население и по-специално жените под формата на широко разпространени или системни изнасилвания и сексуално насилие, както и потенциала за нараснато насилие, основано на пола, по време на конфликтите и след тях;

Като отбелязват, че жените и момичетата са изложени на по-големи рискове от насилие, основано на пола, отколкото мъжете;

Като отбелязват, че домашното насилие засяга предимно жените, но и мъжете също могат да бъдат жертви на домашно насилие;

Като отбелязват, че децата са жертви на домашно насилие, включително и като свидетели на насилието в семейството;

В стремежа си да създадат една Европа, свободна от насилие над жени и домашно насилие,

Се споразумяха за следното:

Глава I – Цели, дефиниции, равенство и недискриминация, общи задължения

Член 1 – Цели на Конвенцията

- 1 Настоящата Конвенция има следните цели:
  - а да защитава жените от всички форми на насилие и да предотвратява, преследва и премахва насилието над жени и домашното насилие;
  - б да допринася за премахване на всички форми на дискриминация срещу жени и да насърчава действителна равнопоставеност между жените и мъжете, включително чрез овластяване на жените;
  - в да създаде цялостна рамка, политики и мерки за защита и помощ на всички жертви на насилието над жени и домашното насилие;
  - г да насърчава международното сътрудничество за премахване на насилието над жени и домашното насилие;
  - д да осигури подкрепа и помощ на организации и правоприлагачи органи за ефективно сътрудничество с цел да се възприеме интегриран подход за премахване на насилието над жени и домашното насилие.
- 2 За да се гарантира ефективното прилагане на разпоредбите ѝ от страните, настоящата Конвенция създава специален механизъм за мониторинг.

Член 2 – Обхват на Конвенцията

- 1 Настоящата Конвенция се прилага към всички форми на насилие над жени, включително домашното насилие, което засяга предимно жените.
- 2 Страните се настърчават да прилагат настоящата Конвенция по отношение на всички жертви на домашно насилие. При прилагането на разпоредбите на настоящата Конвенция страните обръщат особено внимание на жените жертви на насилие, основано на пола.
- 3 Настоящата Конвенция се прилага в мирно време и в ситуации на въоръжен конфликт.

Член 3 – Определения

За целите на настоящата Конвенция:

- a „насилие над жени“ се разбира като нарушение на правата на човека и форма на дискриминация срещу жените и означава всички актове на насилие, основано на пола, които водят или е вероятно да доведат до физически, сексуални, психологически или икономически увреждания или страдание за жените, включително заплахи за такива актове, принуда или произволно лишаване от свобода, независимо дали това се случва в обществения или в личния живот;
- б „домашно насилие“ означава всички актове на физическо, сексуално, психологическо или икономическо насилие, които се случват в семейството или в домакинството, или между бивши или настоящи съпрузи или партньори, независимо дали извършителят живее или е живял заедно с жертвата;
- в „пол“ означава социално изградени роли, поведения, дейности и характеристики, които определено общество смята за подходящи за жените и за мъжете;
- г „насилие над жените, основано на пола“ означава насилие, което е насочено срещу жена, защото тя е жена, или което засяга предимно жените;
- д „жервта“ означава всяко физическо лице, което е изложено на описаното в букви а) и б) поведение;
- е „жени“ обхваща и момичета под 18-годишна възраст.

Член 4 – Основни права, равнопоставеност и недискриминиране

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни и други мерки за подкрепа и защита на правото на всеки човек и особено на жените да живеят без насилие в публичната и в частната сфера.
- 2 Страните осъждат всички форми на дискриминация срещу жени и предприемат без забавяне необходимите законодателни и други мерки за неговото предотвратяване, по-специално като:

- включват в националните си конституции или в друго подходящо законодателство принципа за равнопоставеност между жените и мъжете и осигуряват практическото прилагане на този принцип;
  - забраняват дискриминацията срещу жени, включително чрез използване на санкции, когато е уместно;
  - отменят закони и практики, които дискриминират жени.
- 3 Прилагането на разпоредбите на настоящата Конвенция от страните, по-специално мерките за защита на правата на жертвите, трябва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана на пол, социален пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически или други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имуществено състояние, рождение, сексуална ориентация, идентичност, основана на пола, възраст, здравословно състояние, увреждания, семейно положение, статут на мигрант или на бежанец, или друг статут.
- 4 Специалните мерки, необходими за превенция и защита на жените срещу насилие, основано на пола, не се приемат за дискриминация по силата на настоящата Конвенция.

Член 5 — Задължения на държавите и дължима грижа

- 1 Страните следва да се въздържат от всякакви актове на насилие над жени и да следят за това държавните органи, длъжностни лица, служители, институции и други лица, действащи от името на държавата, да действат в съответствие с това задължение.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни и други мерки за упражняване на дължима грижа по предотвратяване, разследване, санкциониране и обезщетяване на обхванати от настоящата Конвенция актове на насилие, извършени от недържавни участници.

Член 6 — Политики, отчитащи особеностите на пола

Страните се ангажират да включват перспектива, основана на пола, в изпълнението и оценката на въздействието на разпоредбите на настоящата Конвенция, както и да насърчават и ефективно да внедряват политики за равнопоставеност между жените и мъжете и за овластяване на жените.

Глава II — Интегрирани политики и събиране на информация

Член 7 — Обхватни и координирани политики

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни и други мерки за приемане и прилагане на ефективни, всеобхватни и координирани политики на държавно равнище, обхващащи всички релевантни мерки за превенция и борба с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, както и за цялостен отговор на насилието над жени.

- 2 Страните следят за това посочените в параграф 1 политики да поставят правата на жертвата в основата на всички мерки и да бъдат прилагани чрез ефективно сътрудничество между всички релевантни агенции, институции и организации.
- 3 Предприетите съгласно този член мерки следва да включват, когато е уместно, всички релевантни участници като правителствени агенции, национални, регионални и местни парламенти и органи, национални институции за правата на човека и организации на гражданското общество.

Член 8 — Финансови ресурси

Страните отпускат подходящи финансови и човешки ресурси за доброто изпълнение на интегрираните политики, мерки и програми за превенция и борба с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, включително за тези, които се провеждат от неправителствени организации и от гражданското общество.

Член 9 — Неправителствени организации и гражданското общество

Страните признават, насърчават и подкрепят на всички равнища работата на съответните неправителствени организации и на гражданското общество, които действат активно в борбата с насилието над жени, и установяват ефективно сътрудничество с тези организации.

Член 10 — Орган за координиране

- 1 Страните определят или създават един или повече официални органи, отговарящи за координацията, изпълнението, мониторинга и оценката на политиките и мерките за превенция и борба с всички форми на насилие, обхванати от Конвенцията. Тези органи координират събирането на данни, както е посочено в член 11, анализират ги и разпространяват резултатите.
- 2 Страните предоставят на определените или създадени съгласно настоящия член органи информация от общ характер относно предприети мерки съгласно глава VIII.
- 3 Страните осигуряват на определените или създадени съгласно настоящия член органи възможност за пряка комуникация и поддържане на връзки с други подобни органи от други страни.

Член 11 — Събиране на информация и изследвания

- 1 За целите на изпълнението на настоящата Конвенция страните се ангажират:
  - a да събират редовно неагрегирана релевантна статистическа информация относно случаи на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция;
  - b да насърчават изследвания в сферата на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, за да се проучват първопричините и последиците от него, разпространеността и процента на произнесени присъди, както и ефективността на предприетите за изпълнението на настоящата Конвенция мерки;

- 2 Страните се стремят да провеждат редовно представителни изследвания за оценка на разпространението и тенденциите при всички видове насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 3 Страните предоставят на експертната група, посочена в член 66 от настоящата Конвенция, събраната в съответствие с настоящия член информация с цел стимулиране на международното сътрудничество и улесняване на международния бенчмаркинг.
- 4 Страните предоставят на обществеността достъп до събраната в съответствие с настоящия член информация.

Глава III – Превенция

Член 12 – Общи задължения

- 1 Страните предприемат необходимите мерки за насърчаване на промени в социалните и културни модели на поведение на жените и мъжете с цел изкореняване на предразсъдъци, обичаи, традиции и всякакви други практики, основани на идеята за малооценност на жените или на стереотипни роли за жените и мъжете.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни и други мерки за предотвратяване на всички обхванати от настоящата Конвенция форми на насилие от страна на физически или юридически лица.
- 3 Всички мерки, предприети в съответствие с настоящата глава, следва да отчитат и разглеждат специалните нужди на лица, изпаднали в положение на уязвимост поради определени обстоятелства, и да поставят в основата си човешките права на всички жертви.
- 4 Страните предприемат необходимите мерки за насърчаване на всички членове на обществото, по-специално на мъжете и момчетата, активно да допринасят за предотвратяване на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 5 Страните гарантират, че позоваванията на култура, обичаи, религия, традиция или така наречената „чест“ няма да бъдат приемани като основания за актовете на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 6 Страните предприемат необходимите мерки за подкрепа на програми и дейности за овлаштяване на жените.

Член 13 – Повишаване на информираността

- 1 Страните редовно и на всички равнища насърчават или провеждат кампании или програми за повишаване на информираността, включително в сътрудничество с национални институции за правата на человека и органи за равнопоставеност, гражданското общество и неправителствени организации, по-специално женски организации, където е уместно, за повишаване на информираността и разбирането сред обществеността за различните прояви на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, техните последици за децата и необходимостта от предотвратяване на такова насилие.

- 2 Страните осигуряват широко разпространение сред обществеността на информация за наличните мерки за предотвратяване на актовете на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.

Член 14 – Образование

- 1 Страните предприемат, къде го е подходящо, необходимите стъпки за включване на съобразен с развиващите се възможности на учащите се учебен материал по въпроси като равнопоставеност между жените и мъжете, нестереотипни роли на пола, взаимно уважение, ненасилствено разрешаване на конфликти в междуличностните отношения, насилие над жените, основано на пола, и право на лична неприкосновеност, в официалните учебни програми и на всички образователни равнища.
- 2 Страните предприемат необходимите мерки за насырчаване на посочените в параграф 1 принципи в неформалните образователни структури, както и в спортни, културни и развлекателни структури и в медиите.

Член 15 – Обучение на специалисти

- 1 Страните осигуряват или укрепват подходящо обучение за съответните специалисти, които работят с жертви или извършители на всякакви актове на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, за превенция и откриване на такова насилие, равнопоставеност между жените и мъжете, нуждите и правата на жертвите, както и за превенция на вторична виктимизация.
- 2 Страните насырчават включването в посоченото в параграф 1 обучение на подготовка за координирано сътрудничество между множество агенции с цел всеобхватно и подходящо третиране на съобщените случаи на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.

Член 16 – Превентивни програми за намеса и работа

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване или подкрепа на програми за обучаване на извършителите на домашно насилие да възприемат ненасилническо поведение в междуличностните си взаимоотношения с цел предотвратяване на бъдещо насилие и промяна на моделите на насилиническо поведение.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване или подкрепа на програми за работа с извършителите и по-специално със сексуалните насилици, насочени към превенция на повторно насилие от тяхна страна.
- 3 При предприемането на посочените в параграфи 1 и 2 мерки страните следва да поставят на първо място безопасността, подкрепата и човешките права на жертвите, а също така, когато е подходящо, да създават и изпълняват тези програми в тясно сътрудничество със специализираните служби за подкрепа на жертвите.

Член 17 – Участие на частния сектор и на медиите

- 1 Страните насырчават частния сектор, сектора на информационните и комуникационни технологии и медиите, при надлежно зачитане на свободата на

словото и независимостта им, да участват в разработването и изпълнението на политики и да определят насоки и саморегулиращи се стандарти за превенция на насилието над жени и по-голямо зачитане на тяхното достойнство.

- 2 Страните развиват и насърчават, в сътрудничество с участниците от частния сектор, умения у децата, родителите и обучителите да се справят с информационната и комуникационна среда, която предоставя достъп до унизително и потенциално вредоносно съдържание от сексуално или насилийско естество.

Глава IV — Защита и подкрепа

Член 18 — Общи задължения

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за защита на всички жертви от последващи актове на насилие.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки в съответствие с вътрешното законодателство за осигуряване на подходящи механизми за ефективно сътрудничество между всички релевантни държавни агенции, включително от съдебната област, прокуратура, правоприлагачи органи, местни и регионални власти, както и неправителствени организации и други подходящи организации и органи, за защита и подкрепа на жертвите и свидетелите на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, включително чрез насочване към общи и специализирани услуги за подкрепа като посочените в членове 20 и 22 от настоящата Конвенция.
- 3 Страните гарантират, че предприетите на основание на настоящата глава мерки:
  - се базират на основано на пола разбиране на насилието над жени и домашното насилие и са насочени към правата на човека и безопасността на жертвите;
  - се базират на интегриран подход, който отчита връзката между жертвии, извършители, деца и тяхното по-широко социално обкръжение;
  - са насочени към избягване на вторична виктимизация;
  - са насочени към овластяване и икономическа независимост на жените жертвии на насилие;
  - предвиждат, когато е уместно, разполагане на съвкупност от услуги за защита и подкрепа на едно и също място;
  - са насочени към специалните нужди на уязвимите лица, включително деца жертвии, и са достъпни за тях.
- 4 Представянето на услуги не бива да зависи от желанието на жертвата да подаде жалба или да свидетелства срещу извършител.
- 5 Страните предприемат необходимите мерки за осигуряване на консулска и друга защита и подкрепа за своите граждани и за други жертвии, които имат право на такава защита, в съответствие с техните задължения съгласно международното право.

Член 19 – Информация

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за предоставяне на жертвите на подходяща и навременна информация на разбираем за тях език за наличните услуги за подкрепа и правни мерки.

Член 20 – Общи услуги за подкрепа

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че жертвите да имат достъп до услуги, улесняващи тяхното възстановяване след насилието. Тези мерки включват при необходимост услуги като правни и психологически консултации, финансова подкрепа, настаниване, образование, обучение и помош при намиране на работа.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да могат жертвите да имат достъп до здравни и социални услуги, службите да разполагат с подходящи ресурси, а специалистите да са обучени да подкрепят жертвите и да ги насочват към подходящите служби.

Член 21 – Помощ за индивидуални/колективни жалби

Страните трябва да осигурят на жертвите информация и достъп до приложими регионални и международни механизми за индивидуални/колективни жалби. Страните настърчават осигуряването на ангажирана и компетентна подкрепа за жертвите при представяне на такива жалби.

Член 22 – Специализирани услуги за подкрепа

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да осигурят или уредят при подходящо географско разпределение специализирани услуги за незабавна, краткосрочна и дългосрочна подкрепа за всички жертви, пострадали от някой от актовете на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 2 Страните осигуряват или уреждат специализирани услуги за подкрепа за жени за всички жени жертви на насилие и техните деца.

Член 23 – Подслони

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване на достатъчен брой подходящи и леснодостъпни подслони за безопасно настаниване и за проактивно свързване с жертвии, по-специално жени и техните деца.

Член 24 – Телефонни линии за помощ

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване на национални депонощи безплатни телефонни линии за помощ, които да предоставят консултации на позвънителите, поверително или при надлежно зачитане на тяхната анонимност, във връзка с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.

Член 26 – Подкрепа за жертви на сексуално насилие

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване на достатъчен брой подходящи и леснодостъпни кризисни центрове за жертви на изнасилване или на сексуално насилие, в които да се предоставят медицински и съдебно-медицински прегледи, подкрепа за травматизираните и консултации за жертвите.

Член 26 – Защита и подкрепа на деца свидетели

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за надлежното отчитане на правата и потребностите на деца свидетели на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, при осигуряването на услуги по защита и подкрепа на жертвите.
- 2 Предприетите в съответствие с настоящия член мерки трябва да включват съобразени с възрастта психосоциални консултации за деца свидетели на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, и надлежно да се съобразяват с висшите интереси на детето.

Член 27 – Съобщаване

Страните предприемат необходимите мерки за настърчаване на всяко лице, станало свидетел на извършването на актове на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, или което има разумни основания да смята, че такъв акт може да бъде извършен или че могат да се очакват и бъдещи актове на насилие, да съобщава за това на компетентните организации или органи.

Член 28 – Съобщаване от специалисти

Страните предприемат необходимите мерки, така че правилата за поверителност, наложени от вътрешното законодателство за някои специалисти, да не представляват пречка пред възможността при съответни условия те да съобщават на компетентните организации или органи, ако имат разумни основания да смятат, че е извършен акт на насилие, обхванат от настоящата Конвенция, и че могат да се очакват още сериозни актове на насилие.

Глава V – Материално право

Член 29 – Граждански дела и правни средства за защита

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да осигурят на жертвите подходящи гражданскоправни средства за защита срещу извършителя.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да осигурят на жертвите, в съответствие с общите принципи на международното право, подходящи гражданскоправни средства за защита срещу държавни органи, неизпълнили задължението си за вземане на необходимите превантивни или защитни мерки в рамките на своите правомощия.

Член 30 — Обезщетение

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират на жертвите правото да искат обезщетение от извършителите за всяко престъпление, установено в съответствие с настоящата Конвенция.
- 2 На лицата, получили тежка телесна повреда или увреждане на здравословното състояние, се отпуска подходящо държавно обезщетение, доколкото вредата не е покрита от други източници като извършителя, застраховка или здравни и социални разпоредби с държавно финансиране. Това не възпрепятства страните да изискват възстановяване на отпуснатото обезщетение от извършителя, доколкото се отчита надлежно безопасността на жертвата.
- 3 Предприетите в съответствие с параграф 2 мерки осигуряват отпускане на обезщетение в разумен срок.

Член 31 — Родителски права, право на посещение и безопасност

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за това при определянето на родителските права и правото на посещение на деца да бъдат отчитани инциденти на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че упражняването на право на посещение или родителски права да не застрашава правата и безопасността на жертвата или на децата.

Член 32 — Граждански последици от насилиствени бракове

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че склонените насилиствено бракове да могат да бъдат признавани за недействителни, анулирани или разстрогвани, без жертвата да понася неоснователна финансова или административна тежест.

Член 33 — Психологическо насилие

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото сериозно засягане на психологическата неприкосновеност на дадено лице чрез принуда или заплахи.

Член 34 — Преследване

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото многократно заплашително поведение, насочено към друго лице, което кара това лице да се страхува за своята безопасност.

Член 35 — Физическо насилие

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото извършване на физическо насилие над друго лице.

Член 36 — Сексуално насилие, включително изнасилване

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на следните умишлени деяния:
  - a извършване на вагинално, анално или орално проникване от сексуално естество в тялото на друго лице без негово съгласие с телесна част или с предмет;
  - б извършване на други актове от сексуално естество с друго лице без негово съгласие;
  - в принуждаване на друго лице да извърши без съгласието си актове от сексуално естество с трето лице.
- 2 Съгласието трябва да бъде дадено доброволно в резултат от свободната воля на лицето, преценена в контекста на конкретните обстоятелства.
- 3 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за прилагане на разпоредбите на параграф 1 и за актове, извършени срещу бивши или настоящи съпруги/съпрузи или партньори, в съответствие с националното си право.

Член 37 — Насилствен брак

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото принуждаване на пълнолетно лице или на дете да сключи брак.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото подмамване на пълнолетно лице или на дете на територията на страна или на държава, различна от неговата страна или държава на пребиваване, с цел това пълнолетно лице или дете да бъде принудено да сключи брак.

Член 38 — Осакатяване на женските гениталии

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на следните умишлени деяния:

- a обрязване, инфибуляция или извършване на всякакво друго цялостно или частично осакатяване на големите срамни устни, малките срамни устни или клитора на жена;
- б принуждаване на жена да понесе някой от изброените в буква а) актове или предоставяне на такава възможност;
- в подбуждане, принуждаване или предоставяне на възможност момиче да понесе някой от изброените в буква а) актове.

Член 39 — Насилствен аборт и насилствена стерилизация

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на следните умишлени деяния:

- a извършване на аборт на жена без нейното предварително и информирано съгласие;
- б извършване на хирургическа операция с цел или последица прекратяване на способността на жената за естествено възпроизвъдство без нейното предварително и информирано съгласие или разбиране на процедурата.

Член 40 — Сексуален тормоз

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за налагане на наказателни или други правни санкции за всички форми на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение от сексуално естество с цел или последица накърняване на достойнството на дадено лице, по-специално когато то създава сплашващо, враждебно, принизяващо, унизително или оскърбително обкръжение.

Член 41 — Подпомагане, подбуждане и опит

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за инкриминиране на умишленото подпомагане или подбуждане към извършване на някое от престъпленията, установени в съответствие с членове 33, 34, 35, 36, 37, 38а) и 39 от настоящата Конвенция.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за инкриминиране на умишлените опити за извършване на някое от престъпленията, установени в съответствие с членове 35, 36, 37, 38а) и 39 от настоящата Конвенция.

Член 42 — Неприемливи основания за престъпления, включително за така наречените „престъпления на честта“

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че в хода на започнатите наказателни производства вследствие на извършването на актове на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, културата, обичаите, религията, традицията или така наречената „чест“ няма да бъдат приемани като основания за такива актове. Това обхваща по-специално твърденията, че жертвата била нарушила културни, религиозни, социални или традиционни норми или обичаи за подходящо поведение.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че подбуждането от дадено лице на дете да извърши някой от посочените в параграф 1 актове да не намалява наказателната отговорност на това лице за извършените актове.

Член 43 — Прилагане на наказателните престъпления

Престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, се прилагат независимо от естеството на връзката между жертвата и извършителя.

Член 44 — Юрисдикция

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за установяване на юрисдикция над престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, когато престъплението е извършено:

- а на тяхна територия; или
- б на борда на кораб, плаващ под техния флаг; или
- в на борда на въздухоплавателни средства, регистрирани съгласно техните закони;
или
- г от някой от техните граждани; или
- д от лице, чието обичайно пребиваване е на тяхна територия.

- 2 Страните се стремят да предприемат необходимите законодателни или други мерки за установяване на юрисдикция над престъплениета, установени в съответствие с настоящата Конвенция, когато престъплението е извършено срещу тяхнен гражданин или срещу лице, чието обичайно пребиваване е на тяхна територия.
- 3 За целите на наказателното преследване на престъплениета, установени в съответствие с членове 36, 37, 38, и 39 от настоящата Конвенция, страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че тяхната юрисдикция не е подчинена на условието деянието да са криминализирани на мястото, където са извършени.
- 4 За наказателното преследване на престъплениета, установени в съответствие с членове 36, 37, 38 и 39 от настоящата Конвенция, страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че тяхната юрисдикция по параграф 1, букви г) и д), не е подчинена на условието наказателното преследване да може да бъде започнато единствено след жалба от жертвата за престъплението или след известяване от страна на държавата, където е извършено престъплението.
- 5 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за установяване на юрисдикция над престъплениета, установени в съответствие с настоящата Конвенция, в случаите, когато предполагаемият извършител се намира на тяхна територия, и не го екстрадират в друга страна само въз основа на неговото гражданство.
- 6 Когато повече от една страна претендира за юрисдикция над предполагаемо престъпление, установено в съответствие с настоящата Конвенция, заинтересованите страни, когато е уместно, се консултират помежду си с оглед определяне на най-подходящата юрисдикция за наказателно преследване.
- 7 Без да се засягат общите норми на международното право, настоящата Конвенция не изключва никоя наказателна юрисдикция, упражнявана от дадена страна в съответствие с нейното вътрешно законодателство.

Член 45 – Санкции и мерки

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, подлежат на наказание с ефективни, съразмерни и разубеждаващи санкции, наложени в зависимост от тяхната тежест. Тези санкции трябва да включват, когато е уместно, присъди, налагащи наказание лишаване от свобода, което може да доведе до екстрадиция.
- 2 Страните могат да предприемат други мерки по отношение на извършителите, като например:

- контрол или надзор на осъдени лица;
- отнемане на родителски права, ако това е единственият начин да се гарантират висшите интереси на детето, които могат да включват безопасността на жертвата.

Член 46 – Отегчаващи вината обстоятелства

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че следните условия, доколкото те не са част от съставните елементи на престъплението, могат, в съответствие със съответните разпоредби от вътрешното законодателство, да бъдат взети под внимание като отегчаващи вината обстоятелства при определяне на присъдата за престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция:

- a престъплението е извършено срещу бивши или настоящи съпруг/съпруга или партньор в съответствие с вътрешното законодателство, от член на семейството, от лице, което живее заедно с жертвата, или от лице, което е злоупотребило с властта си;
- б престъплението или свързани с него престъпления са извършвани няколократно;
- в престъплението е извършено срещу лице, изпаднало в положение на уязвимост поради определени обстоятелства;
- г престъплението е извършено срещу дете или в присъствието на дете;
- д престъплението е извършено от две или повече лица, действащи заедно;
- е престъплението е предхождано или съпровождано с изключително насилие;
- ж престъплението е извършено с използване или заплаха за използване на оръжие;
- з престъплението е довело до тежки физически или психологически увреждания у жертвата;
- и извършителят вече е бил осъден за престъпления от подобно естество.

Член 47 – Присъди, произнесени от друга страна

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да предвидят възможността при определянето на присъдата да бъдат взети предвид влезлите в сила присъди, произнесени от друга страна за престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.

Член 48 – Забрана на задължително извънсъдебно разрешаване на спорове или осъждане

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за забрана на процедурите по задължително извънсъдебно разрешаване на спорове, включително

медиация и помирение, във връзка с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.

- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че ако бъде разпоредено заплащането на глоба, да се отчете надлежно способността на извършителя да поеме финансовите си задължения към жертвата.

Глава VI — Следствие, наказателно преследване, процесуално право и защитни мерки

Член 49 — Общи задължения

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че разследването и съдебното производство във връзка с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, се провеждат без неоснователно забавяне, като същевременно правата на жертвата се вземат предвид на всички етапи от наказателното производство.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, в съответствие с основните принципи на правата на човека и с оглед на свързаното с пола разбиране за насилието, за осигуряване на ефективно разследване и преследване на престъпления, установени в съответствие с настоящата Конвенция.

Член 50 — Незабавен отговор, превенция и защита

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че отговорните правоприлагачи органи да реагират експедитивно и по подходящ начин на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, като предлагат подходяща и незабавна защита на жертвите.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че отговорните правоприлагачи органи ще се ангажират бързо и по подходящ начин с превенция и защита срещу всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, включително използване на превентивни оперативни мерки и събиране на доказателства.

Член 51 — Оценка на риска и управление на риска

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за извършване от всички съответни органи на оценка на риска от смъртоносно насилие, сериозността на положението и риска от многократно насилие за целите на управлението на риска и при необходимост, осигуряване на координирана безопасност и подкрепа.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че посочената в параграф 1 оценка надлежно да отчита на всички етапи от разследването и прилагането на защитни мерки факта, че извършителите на актове на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, притежават или имат достъп до огнестрелно оръжие.

Член 52 — Незабавна забранителна заповед

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за оправомощаване на компетентните органи в ситуации на незабавна опасност да

разпореждат на извършителя на домашно насилие да напусне жилището на жертвата или на лицето в риск за достатъчен период от време и да забраняват на извършителя да влиза в жилището или да влиза в контакт с жертвата или лицето в риск. Предприетите в съответствие с настоящия член мерки трябва да дават приоритет на безопасността на жертвите или лицата в риск.

Член 53 – Ограничителни заповеди или заповеди за осигуряване на защита

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за предоставяне на достъп до подходящи ограничителни заповеди или заповеди за осигуряване на защита за жертвите на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че посочените в параграф 1 ограничителни заповеди или заповеди за осигуряване на защита за жurvите на всички форми на насилие да бъдат:
  - налични за незабавна защита и без жертвата да понася неоснователна финансова или административна тежест;
  - издадени за конкретен период или до изменение или отмяна;
  - когато е необходимо, издадени *ex parte* с незабавно действие;
  - налични независимо от или в допълнение към други съдебни производства;
  - допустими за включване в последващи съдебни производства.
- 3 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че нарушаването на ограничителните заповеди или заповедите за осигуряване на защита подлежи на ефективни, съразмерни и разубеждаващи наказателни или други санкции.

Член 54 – Разследване и доказателства

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че във всяко гражданско или наказателно производство доказателства, свързани със сексуалната история и поведение на жертвата, ще се допускат само при релевантност и необходимост.

Член 55 – Производства *ex parte* и *ex officio*

- 1 Страните гарантират, че разследването или наказателното преследване на престъпленията, установени в съответствие с членове 35, 36, 37, 38 и 39 от настоящата Конвенция, не трябва да зависи изцяло от съобщаване или жалба от жертвата, ако престъплението е извършено изцяло или частично на тяхна територия, и че производството може да продължи дори и ако жертвата оттегли своето заявление или жалба.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, в съответствие с определените във вътрешното им законодателство условия, възможността правителствени и неправителствени организации и

консултанти по въпроси на домашното насилие да оказват помощ и/или подкрепа на жертвите по тяхно искане в хода на разследването и съдебното производство във връзка с престъплениета, установени в съответствие с настоящата Конвенция.

Член 56 — Мерки за закрила

- 1 Страните приемат необходимите законодателни или други мерки за закрила на правата и интересите на жертвите, включително и техните специфични потребности като свидетели, на всички етапи от разследването и наказателното производство, по-специално като:
  - а осигуряват тяхната защита и тази на техните семейства и свидетели от заплахи, преследване и повторна виктимизация;
  - б гарантират, най-малкото в случаите, в които жертвите и техните семейства могат да бъдат в опасност, че те ще бъдат информирани, когато извършителят избяга или бъде пуснат на свобода временно или окончателно;
  - в ги информират, съгласно предвидените във вътрешното законодателство условия, за техните права и за услугите на тяхно разположение, както и за последващите действия по тяхната жалба, обвиненията, общия напредък на следствието или на производството, и тяхната роля в тях, както и за решението по тяхното дело;
  - г предоставят на жертвите по начин, съответстващ на процедурните норми на националното законодателство, възможност да бъдат изслушани, да представят доказателства и да излагат, пряко или чрез посредник, своите възгледи, нужди и опасения, които да бъдат взети под внимание;
  - д предоставят на жертвите подходящи услуги за подкрепа, така че техните права и интереси да бъдат надлежно представени и взети предвид;
  - е предоставят възможност за приемане на мерки за защита на личната неприкосновеност и образа на жертвата;
  - ж предотвратяват, когато е възможно, контакта между жертвите и извършителите в съда и в помещението на правоприлагашите служби;
  - з предоставят на жертвите независими и компетентни устни преводачи, когато жертвите са страни в производство или когато представлят доказателства;
  - и дават възможност на жертвата да свидетелства, в съответствие с предвидените в националното им законодателство норми, в съдебната зала, без да присъства там или най-малкото, без присъствието на предполагаемия извършител, по-специално чрез използване на подходящи комуникационни технологии, когато това е възможно.
- 2 Децата жертви и децата свидетели на насилие над жени и домашно насилие се ползват, когато е уместно, от специални защитни мерки, които отчитат висшите интереси на детето.

Член 57 – Правна помощ

Страните осигуряват право на правно съдействие и на бесплатна правна помощ за жертвите съгласно предвидените във вътрешното им законодателство условия.

Член 58 – Давностен срок

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че погасителната давност за образуване на съдебно производство по отношение на престъплениета, установени в съответствие с членове 36, 37, 38 и 39 от настоящата Конвенция, тече през определен период от време, достатъчен и съизмерим с тежестта на съответното престъпление, така че да позволи ефективното започване на производството, след като жертвата достигне пълнолетие.

Глава VII – Миграция и убежище

Член 59 – Статут на дългосрочно пребиваване

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите, чийто статут на дългосрочно пребиваване зависи от статута на съпруга/съпругата или партньора, както е определено във вътрешното законодателство, в случай на разтрогване на брака или на връзката получават, при особено тежки обстоятелства и при направено искане в този смисъл, самостоятелно разрешително за дългосрочно пребиваване независимо от продължителността на брака или връзката. Условията за предоставяне и срока на самостоятелното разрешително за дългосрочно пребиваване се определят от вътрешното законодателство.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите могат да получат спиране на процедурата по експулсиране, започната във връзка със статут на дългосрочно пребиваване, зависим от този на съпруга/съпругата или партньора, както е определено във вътрешното законодателство, за да имат възможност да кандидатстват за самостоятелно разрешително за дългосрочно пребиваване.
- 3 Страните издават подлежащо на подновяване разрешително за дългосрочно пребиваване на жертвите в една от следните две ситуации, или и в двете:
  - а когато компетентният орган преценява, че тяхното пребиваване е необходимо поради личната им ситуация;
  - б когато компетентният орган преценява, че тяхното пребиваване е необходимо за целите на сътрудничеството им с компетентните органи в разследването или наказателното производство.
- 4 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите на насилищен брак, отведени в друга страна за целите на този брак и които в резултат на това са изгубили статута си на дългосрочно пребиваване в страната, в която обичайно пребивават, могат отново да получат този статут.

Член 60 — Молби за убежище, основани на пола

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че насилието над жени, основано на пола, може да бъде признато като форма на преследване по смисъла на член 1, А, параграф 2 от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и като форма на сериозна вреда, която дава право на допълнителна/добавъчна закрила.
- 2 Страните осигуряват тълкуване, отчитащо особеностите на пола, на всяко от основанията на Конвенцията, а когато бъде установено, че преследването, от което се опасява лицето, е на едно или повече от тези основания, кандидатите следва да получават статут на бежанец съгласно съответните приложими инструменти.
- 3 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за разработване на отчитащи особеностите на пола процедури за приемане и служби за подкрепа на лицата, търсещи убежище, както и на насоки, свързани с пола, и процедури за убежище, отчитащи особеностите на пола, включително определяне на статут на бежанец и заявление за международна закрила.

Член 61 — Принцип за забрана на връщането

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за спазване на принципа за забрана на връщането в съответствие със съществуващите задължения съгласно международното право.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите на насилие над жени, които се нуждаят от закрила независимо от статута или местопребиваването си, няма при никакви обстоятелства да бъдат връщани в страна, в която животът им би бил застрашен или в която биха могли да бъдат подложени на изтезания, нечовешко или унизително отнасяне или наказание.

Глава VIII — Международно сътрудничество

Член 62 — Общи принципи

- 1 Страните сътрудничат помежду си в съответствие с разпоредбите на настоящата Конвенция и чрез прилагане на съответните международни и регионални инструменти за сътрудничество по граждански и наказателни дела, на споразумения на основата на еднородно или реципрочно законодателство и на вътрешното си законодателство, във възможно най-голяма степен и със следните цели:
  - а превенция, борба и наказателно преследване на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция;
  - б защита и оказване на помощ на жертвите;
  - в разследвания или производства за престъпления, установени в съответствие с настоящата Конвенция;
  - г прилагане на съответни граждansки и наказателни присъди, произнесени от съдебните органи на страните, включително заповеди за защита.

- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите на установени в съответствие с настоящата Конвенция престъпления, извършени на територията на страна, различна от страната им на пребиваване, могат да подадат жалба до компетентните органи на държавата си на пребиваване.
- 3 Ако страна, която поставя като условие за взаимна правна помош по наказателни дела, екстрадиция или прилагане на граждansки или наказателни присъди, произнесени от друга страна по настоящата Конвенция, наличието на договор, получи искане за такова правно сътрудничество от страна, с която не е сключила такъв договор, тя може да счита настоящата Конвенция за правно основание за взаимна правна помош по наказателни дела, екстрадиция или прилагане на граждансki или наказателни присъди, произнесени от другата страна за престъплението, установени в съответствие с настоящата Конвенция.
- 4 Страните се стремят да включат, където е уместно, превенцията и борбата срещу насилието над жени и домашното насилие в програми за подпомагане на развитието в полза на трети държави, включително чрез сключване на двустранни и многострани споразумения с трети държави за улесняване на защитата на жертвите в съответствие с член 18, параграф 5.

Член 63 — Мерки във връзка с лицата в рисък

Когато дадена страна на основата на достъпната ѝ информация има разумни основания да смята, че дадено лице е непосредствено застрашено от някой от посочените в членове 36, 37, 38 и 39 от настоящата Конвенция актове на насилие на територията на друга страна, желателно е разполагащата с информацията страна да я предаде незабавно на последната, за да могат да бъдат предприети подходящи защитни мерки. Когато това е приложимо, тази информация следва да съдържа подробности относно съществуващите разпоредби за защита в полза на лицето в рисък.

Член 64 — Информация

- 1 Запитаната страна трябва да информира без забавяне запитващата страна за окончателния резултат от предприетото съгласно настоящата глава действие. Запитаната страна също така трябва да информира без забавяне запитващата страна за всички обстоятелства, които правят невъзможно или могат да забавят съществено извършването на исканото действие.
- 2 Всяка страна може, в рамките на вътрешното си законодателство, без предварително искане да препрати на друга страна информация, получена в рамките на собственото ѝ разследване, когато преценява, че разкриването на такава информация може да помогне на получаващата страна да предотврати установени в съответствие с настоящата Конвенция престъпления или да проведе разследване или съдебно производство във връзка с такива престъпления, или може да доведе до искане за сътрудничество от тази страна по настоящата глава.
- 3 Страна, която получава информация в съответствие с параграф 2, предоставя тази информация на своите компетентни органи, за да може да бъде започнато производство, ако това бъде преценено за уместно, или за да може тази информация да бъде взета предвид в съответно гражданско и наказателно производство.

Член 65 – Зашита на личните данни

Личните данни се съхраняват и използват в съответствие със задълженията, поети от страните съгласно Конвенцията за защита на лицата във връзка с автоматичната обработка на лични данни (ETS № 108).

Глава IX – Механизъм за мониторинг

Член 66 – Експертна група за действие срещу насилието над жени и домашното насилие

- 1 Експертната група за действие срещу насилието над жени и домашното насилие (наричана по-нататък „GREVIO“) следи за изпълнението на настоящата Конвенция.
- 2 GREVIO се състои от най-малко 10 и най-много 15 членове, като се отчитат равновесието между половете и географското равновесие, както и мултидисциплинарният опит. Членовете ѝ се избират от Комитета на страните измежду номинирани от страните кандидати с четиригодишен мандат, възобновяем еднократно, и са граждани на страните.
- 3 Първоначалното избиране на 10 членове се извършва в срок от една година след влизането в сила на настоящата Конвенция. Избирането на още петима допълнителни членове се извършва след 25-тото ратифициране или присъединяване.
- 4 Избирането на членовете на GREVIO се основава на следните принципи:
  - а те се избират с прозрачна процедура измежду лица с висока нравственост, известни с признатата си компетентност в областите на правата на човека, равнопоставеността между половете, насилието над жени и домашното насилие, или помощта и закрилата за жертвите, или които са показали професионален опит в обхватните от настоящата Конвенция области;
  - б не се допуска да има повече от един член на GREVIO от една и съща държава;
  - в те представляват основните правни системи;
  - г те представляват съответните участници и агенции в областта на насилието над жени и домашното насилие;
  - д те заседават в свое лично качество и са независими и безпристрастни при упражняването на своите функции, като трябва да бъдат на разположение, за да изпълняват ефективно задълженията си;
- 5 Процедурата по избора на членовете на GREVIO се определя от Комитета на министрите на Съвета на Европа след консултация със страните по Конвенцията и получаване на тяхното единодушно съгласие, в срок от шест месеца след влизането в сила на настоящата Конвенция.

- 6 GREVIO приема свой процедурен правилник.
- 7 Членовете на GREVIO и други членове на делегации, извършващи посещения в страните, както е определено в член 68, параграфи 9 и 14, се ползват от привилегиите и имунитетите, установени в приложението към настоящата Конвенция.

Член 67 - Комитет на страните

- 1 Комитетът на страните се състои от представителите на страните по Конвенцията.
- 2 Комитетът на страните се свиква от Генералния секретар на Съвета на Европа. Неговото първо заседание се провежда в рамките на една година след влизането в сила на настоящата Конвенция, с цел избиране на членовете на GREVIO. Комитетът заседава впоследствие по искане на най-малко една трета от страните, на председателя на Комитета на страните или на Генералния секретар.
- 3 Комитетът на страните приема свой процедурен правилник.

Член 68 —Процедура

- 1 Страните представят пред Генералния секретар на Съвета на Европа доклад за законодателни и други мерки, въвеждащи в сила разпоредбите на настоящата Конвенция, съставен на основата на изготвен от GREVIO въпросник, който да бъде разгледан от GREVIO.
- 2 GREVIO разглежда представения в съответствие с параграф 1 доклад заедно с представителите на съответната страна.
- 3 По-нататъшната процедура за оценка се подразделя на кръгове, чиято продължителност се определя от GREVIO. В началото на всеки кръг GREVIO определя конкретните разпоредби, на които ще се основава процедурата за оценка, и изпраща въпросник.
- 4 GREVIO определя подходящите средства за провеждане на тази процедура по мониторинг. Тя може по-специално да приеме въпросник за всеки кръг на оценяване, който да служи като основа за процедурата на оценка на изпълнението от страните. Този въпросник се изпраща до всички страни. Страните отговарят на въпросника, както и на всяко друго искане за информация от GREVIO.
- 5 GREVIO може да получава информация за изпълнението на Конвенцията от неправителствени организации и от гражданското общество, както и от национални институции за защита на правата на човека.
- 6 GREVIO надлежно взема под внимание наличната информация, предоставена от други регионални и международни инструменти и органи в области, попадащи в обхвата на настоящата Конвенция.
- 7 При приемането на въпросник за всеки кръг на оценяване GREVIO надлежно взема под внимание съществуващото събиране и изследване на информация в страните, както е посочено в член 11 от настоящата Конвенция.

- 8 GREVIO може да получава информация за изпълнението на Конвенцията от Комисаря на Съвета на Европа по правата на човека, Парламентарната асамблея и съответните специализирани органи на Съвета на Европа, както и от органи, създадени в съответствие с други международни инструменти. Подадените до тези органи жалби и резултатите от тях се предоставят на GREVIO.
- 9 GREVIO може допълнително да организира, в сътрудничество с националните органи и със съдействието на независими национални експерти, посещения в страните, ако събраната информация е недостатъчна или в предвидените в параграф 14 случаи. По време на тези посещения GREVIO може да получава съдействие от специалисти в конкретни области.
- 10 GREVIO изготвя проектодоклад, съдържащ нейните анализи във връзка с изпълнението на разпоредбите, на които е основано оценяването, както и препоръки и предложения във връзка с начина, по който съответната страна би могла да третира откритите проблеми. Проектодокладът се предава за коментари на страната, която е оценявана. Нейните коментари се вземат под внимание от GREVIO при приемането на доклада.
- 11 На основата на цялата получена информация и коментарите на страните GREVIO приема своя доклад и заключения относно мерките, предприети от съответната страна за изпълнение на разпоредбите на настоящата Конвенция. Този доклад и заключенията се изпращат до съответната страна и до Комитета на страните. Докладът и заключенията на GREVIO се публикуват още след приемането им, придружени с евентуални коментари на съответната страна.
- 12 Без да се засяга процедурата в параграфи 1–8, Комитетът на страните може да приеме, на основата на доклада и заключенията на GREVIO, препоръки до тази страна:
  - а) относно мерките, които трябва да се предприемат за изпълнение на заключенията на GREVIO, като при необходимост се определя дата за предаване на информация за тяхното изпълнение, и б) насочени към настърчаване на сътрудничеството с тази страна за доброто изпълнение на настоящата Конвенция.
- 13 Ако GREVIO получи достоверна информация, свидетелстваща за ситуация, в която проблемите изискват незабавно внимание за предотвратяване или ограничаване на мащаба или броя на сериозните нарушения на Конвенцията, тя може да поиска неотложно представяне на специален доклад относно предприетите мерки за предотвратяване на сериозна, масова или повтаряща се форма на насилие над жени.
- 14 Като взема под внимание представената от съответната страна информация, както и всякаква друга достоверна информация, с която разполага, GREVIO може да възложи на един или няколко от своите членове да проведат разследване и да докладват спешно на GREVIO. При необходимост и със съгласието на съответната страна разследването може да включва посещение на нейна територия.
- 15 След разглеждане на резултатите от посоченото в параграф 14 разследване GREVIO предава тези резултати на съответната страна и ако е уместно, на Комитета на страните и на Комитета на министрите на Съвета на Европа, заедно с коментари и препоръки.

Член 69 – Общи препоръки

GREVIO може да приема при необходимост общи препоръки за изпълнението на настоящата Конвенция.

Член 70 – Участие на парламентите в мониторинга

- 1 Националните парламенти се приканват да участват в мониторинга на предпrijетите мерки за изпълнение на настоящата Конвенция.
- 2 Страните предават докладите на GREVIO в националните си парламенти.
- 3 Парламентарната асамблея на Съвета на Европа се приканва да извърши редовни прегледи на изпълнението на настоящата Конвенция.

Глава X – Връзка с други международни инструменти

Член 71 – Връзка с други международни инструменти

- 1 Настоящата Конвенция не засяга задълженията, произтичащи от други международни инструменти, по които страните по настоящата Конвенция са или ще станат страни, и които съдържат разпоредби по въпроси, уредени от настоящата Конвенция.
- 2 Страните по настоящата Конвенция могат да сключват двустранни или многострани споразумения помежду си по въпросите, застъпени в настоящата Конвенция, с цел допълване или укрепване на нейните разпоредби, или улесняване на прилагането на залегналите в нея принципи.

Глава XI – Изменения на Конвенцията

Член 72 – Изменения

- 1 Всяко предложение за изменение на настоящата Конвенция, представено от страна по няя, се предава на Генералния секретар на Съвета на Европа и се препраща от него до държавите-членки на Съвета на Европа, всяка подписала я страна, всяка страна, Европейския съюз, всяка държава, поканена да подпише настоящата Конвенция в съответствие с разпоредбите на член 75, и всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата Конвенция в съответствие с разпоредбите на член 76.
- 2 Комитетът на министрите на Съвета на Европа разглежда предложеното изменение и след консултации с държавите-неучленки на Съвета на Европа, които са страни по настоящата Конвенция, може да приеме изменението с предвиденото в член 20, буква г) от Статута на Съвета на Европа мнозинство.
- 3 Текстът на всяко изменение, прието от Комитета на министрите в съответствие с параграф 2, се изпраща на страните за приемане.
- 4 Всяко изменение, прието в съответствие с параграф 2, влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на едномесечен срок след датата, на която всички страни са информирани Генералния секретар, че са го приели.

Глава XII — Заключителни разпоредби

Член 73 — Правни последици от настоящата Конвенция

Разпоредбите на настоящата Конвенция не засягат разпоредбите на вътрешното законодателство и правно обвързващите международни инструменти, които вече са в сила или могат да влязат в сила, и съгласно които на лицата са предоставени или биха били предоставени по-благоприятни права при предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие.

Член 74 — Уреждане на спорове

- 1 Страните по всеки евентуален спор относно прилагането или тълкуването на разпоредбите на настоящата Конвенция трябва първо да се стремят да го разрешат чрез преговори, помирение, арбитраж или всеки друг метод за мирно уреждане, приет по взаимно съгласие между тях.
- 2 Комитетът на министрите на Съвета на Европа може да въведе процедури за уреждане, които да могат да се използват от страните по спор, ако те се споразумеят за това.

Член 75 — Подписване и влизане в сила

- 1 Настоящата Конвенция е открита за подписване от държавите-членки на Съвета на Европа, от държавите, които не са негови членки, но са участвали в изработването ѝ, както и от Европейския съюз.
- 2 Настоящата конвенция подлежи на ратификация, приемане или утвърждаване. Документите за ратификация, приемане или утвърждаване се депозират при Генералния секретар на Съвета на Европа.
- 3 Настоящата Конвенция влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата, на която 10 подписали държави, включително най-малко осем държави-членки на Съвета на Европа, са изразили съгласието си да бъдат обвързани с Конвенцията в съответствие с разпоредбите на параграф 2.
- 4 По отношение на всяка посочена в параграф 1 държава или на Европейския съюз, които впоследствие изразят съгласието си да бъдат обвързани с нея, Конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на депозиране на документа за ратификация, приемане или утвърждаване.

Член 76 — Присъединяване към Конвенцията

- 1 След влизането в сила на настоящата Конвенция Комитетът на министрите на Съвета на Европа може, след консултация със страните по Конвенцията и получаване на тяхното единодушно съгласие, да покани всяка държава, която не е членка на Съвета на Европа и не е участвала в изработването на Конвенцията, да се присъедини към настоящата Конвенция, с решение, взето с мнозинството, предвидено в член 20, буква г) от Статута на Съвета на Европа, и с единодушие на представителите на страните, които имат право да участват в Комитета на министрите.

- 2 По отношение на всяка присъединяваща се държава Конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на депозиране на документа за присъединяване при Генералния секретар на Съвета на Европа.

Член 77 – Териториално приложение

- 1 Всяка държава или Европейският съюз могат към момента на подписване или при депозиране на документа за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване да посочат територията или териториите, за които се прилага настоящата Конвенция.
- 2 Всяка страна може впоследствие по всяко време чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да разшири прилагането на настоящата Конвенция до всяка друга територия, посочена в декларацията и за чийто международни отношения тя отговаря, или от чието име е упълномощена да поема задължения. По отношение на такава територия Конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на декларацията от Генералния секретар.
- 3 Всяка декларация, подадена съгласно предходните две алинеи, може да бъде оттеглена по отношение на всяка посочена в нея територия чрез уведомление, адресирано до Генералния секретар на Съвета на Европа. Оттеглянето влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на уведомлението от Генералния секретар.

Член 78 – Резерви

- 1 Не се допускат резерви по отношение на никоя от разпоредбите на настоящата Конвенция, с изключение на резервите, посочени в параграфи 2 и 3.
- 2 Всяка държава или Европейският съюз могат при подписване или при депозиране на своя документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да си запазят правото да не прилагат или да прилагат само при специални случаи или условия разпоредбите, посочени в:
  - Член 30, параграф 2;
  - Член 44, параграфи 1 д), 3 и 4;
  - Член 55, параграф 1, по отношение на член 35 във връзка с незначителни престъпления;
  - Член 58, по отношение на членове 37, 38 и 39;
  - Член 59.
- 3 Всяка държава или Европейският съюз могат при подписване или при депозиране на своя документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да си запазят

правото да предвидят ненаказателни вместо наказателни санкции за посочените в членове 33 и 34 поведения.

- 4 Всяка страна може да оттегли изцяло или частично резерва чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа. Тази декларация влиза в сила от датата на получаването ѝ от Генералния секретар.

Член 79 — Валидност и преглед на резервите

- 1 Посочените в член 78, параграфи 2 и 3 резерви са валидни за срок от пет години от деня на влизане в сила на настоящата Конвенция по отношение на съответната страна. Тези резерви обаче могат да бъдат подновявани за периоди със същата продължителност.
- 2 Осемнадесет месеца преди датата на изтичане на резервата Генералният секретариат на Съвета на Европа уведомява съответната страна за това изтичане. Не по-късно от три месеца преди изтичането страната уведомява Генералния секретар за намерението си да запази, измени или оттегли резервата си. При липса на уведомление от съответната страна Генералният секретариат съобщава на страната, че нейната резерва се приема за автоматично удължена за срок от шест месеца. Ако съответната страна не изпрати уведомление за намерението си да запази или измени своята резерва преди изтичането на този срок, резервата отпада.
- 3 Ако страна направи резерва в съответствие с член 78, параграфи 2 и 3, то преди подновяването ѝ или при поискване тя трябва да предостави на GREVIO обяснение на основанията за нейното запазване.

Член 80 — Деноносиране

- 1 Всяка страна може по всяко време да деноносира настоящата Конвенция чрез уведомление, адресирано до Генералния секретар на Съвета на Европа.
- 2 Такова деноносиране влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на уведомлението от Генералния секретар.

Член 81 — Уведомяване

Генералният секретар на Съвета на Европа уведомява държавите-членки на Съвета на Европа, държавите-нечленки, които са участвали в изготвянето на Конвенцията, всяка подписала държава, всяка страна, Европейския съюз и всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата Конвенция, за:

- a всяко подписание;
- б всяко депозиране на документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване;
- в всяка дата на влизане в сила на настоящата Конвенция в съответствие с членове 75 и 76;

- г всяко изменение, прието в съответствие с член 72, и датата, на която това изменение влиза в сила;
- д всяка резерва и оттегляне на резерва, направени в съответствие с член 78;
- е всяко денонсиране, извършено в изпълнение на разпоредбите на член 80;
- ж всеки друг акт, уведомление или съобщение, свързани с настоящата Конвенция.

В уверение на което долуподписаните, надлежно упълномощени за това, подписаха настоящата Конвенция.

Съставено в Истанбул на 11-я ден от месец май 2011 година на английски и френски език, като и двата текста са еднакво автентични, в един екземпляр, който ще бъде депозиран в архивите на Съвета на Европа. Генералният секретар на Съвета на Европа изпраща заверени копия до всяка държава-членка на Съвета на Европа, до държавите-нечленки, които са участвали в изготвянето на настоящата Конвенция, до Европейския съюз и до всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата Конвенция.

Приложение – Привилегии и имунитети (Член 66)

- 1 Настоящото приложение се прилага за членовете на GREVIO, посочени в член 66 от Конвенцията, както и за други членове на делегации за посещения в страните. За целите на настоящото приложение изразът „други членове на делегации за посещения в страните“ включва независимите национални експерти и специалистите, посочени в член 68, параграф 9 от Конвенцията, членове на персонала на Съвета на Европа и устни преводачи, работещи за Съвета на Европа и придружаващи GREVIO по време на посещенията в страните.
- 2 Членовете на GREVIO и другите членове на делегации, извършващи посещения в страните, се ползват от следните привилегии и имунитети по време на изпълнение на функциите си във връзка с подготовката и провеждането на посещенията в страните, при последващите действия и по време на пътуването във връзка с тези функции:
  - а имунитет от личен арест или задържане под стража и от конфискуване на личния им багаж, и имунитет от всякакъв вид правни действия във връзка с техни устни или писмени изказвания и всякакви действия, извършени от тях в служебно качество;
  - б освобождаване от всякакви ограничения на свободното им движение при излизане от и влизане в страната им на местопребиваване, както и влизане в и излизане от страната, в която изпълняват функциите си, и от регистрация като чужденци в страната, която посещават или през която преминават при изпълнение на функциите си.
- 3 По време на пътуванията, предприети при изпълнение на функциите им, членовете на GREVIO и другите членове на делегации, извършващи посещения в страните, получават същите улеснения по отношение на митническия и валутния контрол като представителите на чуждестранни правителства на временна официална мисия.

- 4 Документите във връзка с оценката на изпълнението на Конвенцията, осъществявана от членовете на GREVIO и другите членове на делегации, извършващи посещения в страните, са неприкосновени, доколкото засягат дейността на GREVIO. Не се допуска спиране или цензуриране на официалната кореспонденция на GREVIO или на официалните съобщения на членовете на GREVIO и другите членове на делегации, извършващи посещения в страните.
- 5 За да се осигури на членовете на GREVIO и на другите членове на делегации, извършващи посещения в страните, пълна свобода на словото и пълна независимост при изпълнението на задачите им, имунитетът от правни действия във връзка с техни устни или писмени изказвания и с всички техни действия в изпълнение на задачите им трябва да продължи да бъде предоставян дори и след приключването на мандата им за изпълнение на тези задачи.
- 6 Привилегиите и имунитетите се предоставят на лицата, посочени в параграф 1 от настоящото приложение, за защита на независимото изпълнение на функциите им в интересите на GREVIO, а не за тяхно лично облагодетелстване. Отнемането на имунитетите на посочените в параграф 1 от настоящото приложение лица се извършва от Генералния секретар на Съвета на Европа във всички случаи, когато по негово мнение имунитетът би възпрепятствал хода на правосъдието и когато той може да бъде оттеглен, без да се засегнат интересите на GREVIO.

12 April, 2011

Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence

Preamble	5
Chapter I – Purposes, definitions, equality and non-discrimination, general obligations ..	7
Article 1 – Purposes of the Convention	7
Article 2 – Scope of the Convention.....	7
Article 3 – Definitions	7
Article 4 – Fundamental rights, equality and non-discrimination	8
Article 5 – State obligations and due diligence	9
Article 6 – Gender-sensitive policies.....	9
Chapter II – Integrated policies and data collection	9
Article 7 – Comprehensive and co-ordinated policies.....	9
Article 8 – Financial resources	10
Article 9 – Non-governmental organisations and civil society.....	10
Article 10 – Co-ordinating body	10
Article 11 – Data collection and research.....	10
Chapter III – Prevention.....	11
Article 12 – General obligations	11
Article 13 – Awareness-raising.....	11
Article 14 – Education	12
Article 15 – Training of professionals	12
Article 16 – Preventive intervention and treatment programmes	12
Article 17 – Participation of the private sector and the media.....	13
Chapter IV – Protection and support	13
Article 18 – General obligations	13
Article 19 – Information	14
Article 20 – General support services	14
Article 21 – Assistance in individual/collective complaints.....	14
Article 22 – Specialist support services	14
Article 23 – Shelters.....	15
Article 24 – Telephone helplines	15
Article 25 – Support for victims of sexual violence	15
Article 26 – Protection and support for child witnesses	15
Article 27 – Reporting	15
Article 28 – Reporting by professionals	15
Chapter V – Substantive law.....	16
Article 29 – Civil lawsuits and remedies	16
Article 30 – Compensation	16
Article 31 – Custody, visitation rights and safety.....	16
Article 32 – Civil consequences of forced marriages	17
Article 33 – Psychological violence	17
Article 34 – Stalking	17
Article 35 – Physical violence	17
Article 36 – Sexual violence, including rape.....	17
Article 37 – Forced marriage	17
Article 38 – Female genital mutilation	18
Article 39 – Forced abortion and forced sterilisation	18
Article 40 – Sexual harassment.....	18

Article 41 – Aiding or abetting and attempt	18
Article 42 – Unacceptable justifications for crimes, including crimes committed in the name of so-called “honour”	19
Article 43 – Application of criminal offences	19
Article 44 – Jurisdiction.....	19
Article 45 – Sanctions and measures	20
Article 46 – Aggravating circumstances.....	20
Article 47 – Sentences passed by another Party	21
Article 48 – Prohibition of mandatory alternative dispute resolution processes or sentencing	21
Chapter VI – Investigation, prosecution, procedural law and protective measures.....	21
Article 49 – General obligations	21
Article 50 – Immediate response, prevention and protection	22
Article 51 – Risk assessment and risk management.....	22
Article 52 – Emergency barring orders.....	22
Article 53 – Restraining or protection orders	22
Article 54 – Investigations and evidence.....	23
Article 56 – Measures of protection.....	23
Article 57 – Legal aid	24
Article 58 – Statute of limitation	24
Chapter VII – Migration and asylum.....	25
Article 59 – Residence status.....	25
Article 60 – Gender-based asylum claims	25
Article 61 – Non-refoulement.....	26
Chapter VIII – International co-operation	26
Article 62 – General principles	26
Article 63 – Measures relating to persons at risk.....	27
Article 64 – Information	27
Article 65 – Data Protection	27
Chapter IX – Monitoring mechanism	28
Article 66 – Group of experts on action against violence against women and domestic violence	28
Article 67 – Committee of the Parties.....	29
Article 68 – Procedure	29
Article 69 – General recommendations	31
Article 70 – Parliamentary involvement in monitoring	31
Chapter X – Relationship with other international instruments.....	31
Article 71 – Relationship with other international instruments	31
Chapter XI – Amendments to the Convention.....	32
Article 72 – Amendments	32
Chapter XII – Final clauses.....	32
Article 73 – Effects of this Convention	32
Article 74 – Dispute settlement.....	32
Article 75 – Signature and entry into force.....	33
Article 76 – Accession to the Convention	33
Article 77 – Territorial application	33

Article 78 – Reservations.....	34
Article 79 – Validity and review of reservations	34
Article 80 – Denunciation.....	35
Article 81 – Notification	35

Preamble

The member States of the Council of Europe and the other signatories hereto,

Recalling the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ETS No. 5, 1950) and its Protocols, the European Social Charter (ETS No. 35, 1961, revised in 1996, ETS No. 163), the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings (CETS No. 197, 2005) and the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (CETS No. 201, 2007);

Recalling the following recommendations of the Committee of Ministers to member States of the Council of Europe: Recommendation Rec(2002)5 on the protection of women against violence, Recommendation CM/Rec(2007)17 on gender equality standards and mechanisms, Recommendation CM/Rec(2010)10 on the role of women and men in conflict prevention and resolution and in peace building, and other relevant recommendations;

Taking account of the growing body of case law of the European Court of Human Rights which sets important standards in the field of violence against women;

Having regard to the International Covenant on Civil and Political Rights (1966), the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966), the United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women ("CEDAW", 1979) and its Optional Protocol (1999) as well as General Recommendation No. 19 of the CEDAW Committee on violence against women, the United Nations Convention on the Rights of the Child (1989) and its Optional Protocols (2000) and the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (2006);

Having regard to the Rome Statute of the International Criminal Court (2002);

Recalling the basic principles of international humanitarian law, and especially the Geneva Convention (IV) relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War (1949) and the Additional Protocols I and II (1977) thereto;

Condemning all forms of violence against women and domestic violence;

Recognising that the realisation of *de jure* and *de facto* equality between women and men is a key element in the prevention of violence against women;

Recognising that violence against women is a manifestation of historically unequal power relations between women and men, which have led to domination over, and discrimination against, women by men and to the prevention of the full advancement of women;

Recognising the structural nature of violence against women as gender-based violence, and that violence against women is one of the crucial social mechanisms by which women are forced into a subordinate position compared with men;

Recognising, with grave concern, that women and girls are often exposed to serious forms of violence such as domestic violence, sexual harassment, rape, forced marriage, crimes committed in the name of so-called "honour" and genital mutilation, which constitute a serious violation of the human rights of women and girls and a major obstacle to the achievement of equality between women and men;

Recognising the ongoing human rights violations during armed conflicts that affect the civilian population, especially women in the form of widespread or systematic rape and sexual violence and the potential for increased gender-based violence both during and after conflicts;

Recognising that women and girls are exposed to a higher risk of gender-based violence than men;

Recognising that domestic violence affects women disproportionately, and that men may also be victims of domestic violence;

Recognising that children are victims of domestic violence, including as witnesses of violence in the family;

Aspiring to create a Europe free from violence against women and domestic violence,

Have agreed as follows:

Chapter I – Purposes, definitions, equality and non-discrimination, general obligations

Article 1 – Purposes of the Convention

1 The purposes of this Convention are to:

- a protect women against all forms of violence, and prevent, prosecute and eliminate violence against women and domestic violence;
- b contribute to the elimination of all forms of discrimination against women and promote substantive equality between women and men, including by empowering women;
- c design a comprehensive framework, policies and measures for the protection of and assistance to all victims of violence against women and domestic violence;
- d promote international co-operation with a view to eliminating violence against women and domestic violence;
- e provide support and assistance to organisations and law enforcement agencies to effectively co-operate in order to adopt an integrated approach to eliminating violence against women and domestic violence.

2 In order to ensure effective implementation of its provisions by the Parties, this Convention establishes a specific monitoring mechanism.

Article 2 – Scope of the Convention

- 1 This Convention shall apply to all forms of violence against women, including domestic violence, which affects women disproportionately.
- 2 Parties are encouraged to apply this Convention to all victims of domestic violence. Parties shall pay particular attention to women victims of gender-based violence in implementing the provisions of this Convention.
- 3 This Convention shall apply in times of peace and in situations of armed conflict.

Article 3 – Definitions

For the purpose of this Convention:

- a "violence against women" is understood as a violation of human rights and a form of discrimination against women and shall mean all acts of gender-based violence that result in, or are likely to result in, physical, sexual, psychological or economic harm or suffering to women, including threats of such acts, coercion or arbitrary deprivation of liberty, whether occurring in public or in private life;
- b "domestic violence" shall mean all acts of physical, sexual, psychological or economic violence that occur within the family or domestic unit or between former or current spouses or partners, whether or not the perpetrator shares or has shared the same residence with the victim;
- c "gender" shall mean the socially constructed roles, behaviours, activities and attributes that a given society considers appropriate for women and men;
- d "gender-based violence against women" shall mean violence that is directed against a woman because she is a woman or that affects women disproportionately;
- e "victim" shall mean any natural person who is subject to the conduct specified in points a and b;
- f "women" includes girls under the age of 18.

Article 4 – Fundamental rights, equality and non-discrimination

- 1 Parties shall take the necessary legislative and other measures to promote and protect the right for everyone, particularly women, to live free from violence in both the public and the private sphere.
- 2 Parties condemn all forms of discrimination against women and take, without delay, the necessary legislative and other measures to prevent it, in particular by:
  - embodying in their national constitutions or other appropriate legislation the principle of equality between women and men and ensuring the practical realisation of this principle;
  - prohibiting discrimination against women, including through the use of sanctions, where appropriate;
  - abolishing laws and practices which discriminate against women.
- 3 The implementation of the provisions of this Convention by the Parties, in particular measures to protect the rights of victims, shall be secured without discrimination on any ground such as sex, gender, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth, sexual orientation, gender identity, age, state of health, disability, marital status, migrant or refugee status, or other status.

4 Special measures that are necessary to prevent and protect women from gender-based violence shall not be considered discrimination under the terms of this Convention.

Article 5 – State obligations and due diligence

1 Parties shall refrain from engaging in any act of violence against women and ensure that State authorities, officials, agents, institutions and other actors acting on behalf of the State act in conformity with this obligation.

2 Parties shall take the necessary legislative and other measures to exercise due diligence to prevent, investigate, punish and provide reparation for acts of violence covered by the scope of this Convention that are perpetrated by non-State actors.

Article 6 – Gender-sensitive policies

Parties shall undertake to include a gender perspective in the implementation and evaluation of the impact of the provisions of this Convention and to promote and effectively implement policies of equality between women and men and the empowerment of women.

Chapter II – Integrated policies and data collection

Article 7 – Comprehensive and co-ordinated policies

1 Parties shall take the necessary legislative and other measures to adopt and implement State-wide effective, comprehensive and co-ordinated policies encompassing all relevant measures to prevent and combat all forms of violence covered by the scope of this Convention and offer a holistic response to violence against women.

2 Parties shall ensure that policies referred to in paragraph 1 place the rights of the victim at the centre of all measures and are implemented by way of effective co-operation among all relevant agencies, institutions and organisations.

3 Measures taken pursuant to this article shall involve, where appropriate, all relevant actors, such as government agencies, the national, regional and local parliaments and authorities, national human rights institutions and civil society organisations.

Article 8 – Financial resources

Parties shall allocate appropriate financial and human resources for the adequate implementation of integrated policies, measures and programmes to prevent and combat all forms of violence covered by the scope of this Convention, including those carried out by non-governmental organisations and civil society.

Article 9 – Non-governmental organisations and civil society

Parties shall recognise, encourage and support, at all levels, the work of relevant non-governmental organisations and of civil society active in combating violence against women and establish effective co-operation with these organisations.

Article 10 – Co-ordinating body

1 Parties shall designate or establish one or more official bodies responsible for the co-ordination, implementation, monitoring and evaluation of policies and measures to prevent and combat all forms of violence covered by this Convention. These bodies shall co-ordinate the collection of data as referred to in Article 11, analyse and disseminate its results.

2 Parties shall ensure that the bodies designated or established pursuant to this article receive information of a general nature on measures taken pursuant to Chapter VIII.

3 Parties shall ensure that the bodies designated or established pursuant to this article shall have the capacity to communicate directly and foster relations with their counterparts in other Parties.

Article 11 – Data collection and research

1 For the purpose of the implementation of this Convention, Parties shall undertake to:

- a collect disaggregated relevant statistical data at regular intervals on cases of all forms of violence covered by the scope of this Convention;
- b support research in the field of all forms of violence covered by the scope of this Convention in order to study its root causes and effects, incidences and conviction rates, as well as the efficacy of measures taken to implement this Convention.

2 Parties shall endeavour to conduct population-based surveys at regular intervals to assess the prevalence of and trends in all forms of violence covered by the scope of this Convention.

3 Parties shall provide the group of experts, as referred to in Article 66 of this Convention, with the information collected pursuant to this article in order to stimulate international co-operation and enable international benchmarking.

4 Parties shall ensure that the information collected pursuant to this article is available to the public.

Chapter III – Prevention

Article 12 – General obligations

1 Parties shall take the necessary measures to promote changes in the social and cultural patterns of behaviour of women and men with a view to eradicating prejudices, customs, traditions and all other practices which are based on the idea of the inferiority of women or on stereotyped roles for women and men.

2 Parties shall take the necessary legislative and other measures to prevent all forms of violence covered by the scope of this Convention by any natural or legal person.

3 Any measures taken pursuant to this chapter shall take into account and address the specific needs of persons made vulnerable by particular circumstances and shall place the human rights of all victims at their centre.

4 Parties shall take the necessary measures to encourage all members of society, especially men and boys, to contribute actively to preventing all forms of violence covered by the scope of this Convention.

5 Parties shall ensure that culture, custom, religion, tradition or so-called "honour" shall not be considered as justification for any acts of violence covered by the scope of this Convention.

6 Parties shall take the necessary measures to promote programmes and activities for the empowerment of women.

Article 13 – Awareness-raising

1 Parties shall promote or conduct, on a regular basis and at all levels, awareness-raising campaigns or programmes, including in co-operation with national human rights institutions and equality bodies, civil society and non-governmental organisations,

especially women's organisations, where appropriate, to increase awareness and understanding among the general public of the different manifestations of all forms of violence covered by the scope of this Convention, their consequences on children and the need to prevent such violence.

2 Parties shall ensure the wide dissemination among the general public of information on measures available to prevent acts of violence covered by the scope of this Convention.

Article 14 – Education

1 Parties shall take, where appropriate, the necessary steps to include teaching material on issues such as equality between women and men, non-stereotyped gender roles, mutual respect, non-violent conflict resolution in interpersonal relationships, gender-based violence against women and the right to personal integrity, adapted to the evolving capacity of learners, in formal curricula and at all levels of education.

2 Parties shall take the necessary steps to promote the principles referred to in paragraph 1 in informal educational facilities, as well as in sports, cultural and leisure facilities and the media.

Article 15 – Training of professionals

1 Parties shall provide or strengthen appropriate training for the relevant professionals dealing with victims or perpetrators of all acts of violence covered by the scope of this Convention, on the prevention and detection of such violence, equality between women and men, the needs and rights of victims, as well as on how to prevent secondary victimisation.

2 Parties shall encourage that the training referred to in paragraph 1 includes training on co-ordinated multi-agency co-operation to allow for a comprehensive and appropriate handling of referrals in cases of violence covered by the scope of this Convention.

Article 16 – Preventive intervention and treatment programmes

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to set up or support programmes aimed at teaching perpetrators of domestic violence to adopt non-violent behaviour in interpersonal relationships with a view to preventing further violence and changing violent behavioural patterns.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to set up or support treatment programmes aimed at preventing perpetrators, in particular sex offenders, from re-offending.

3 In taking the measures referred to in paragraphs 1 and 2, Parties shall ensure that the safety of, support for and the human rights of victims are of primary concern and that,

where appropriate, these programmes are set up and implemented in close co-ordination with specialist support services for victims.

Article 17 – Participation of the private sector and the media

1 Parties shall encourage the private sector, the information and communication technology sector and the media, with due respect for freedom of expression and their independence, to participate in the elaboration and implementation of policies and to set guidelines and self-regulatory standards to prevent violence against women and to enhance respect for their dignity.

2 Parties shall develop and promote, in co-operation with private sector actors, skills among children, parents and educators on how to deal with the information and communications environment that provides access to degrading content of a sexual or violent nature which might be harmful.

Chapter IV – Protection and support

Article 18 – General obligations

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to protect all victims from any further acts of violence.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures, in accordance with internal law, to ensure that there are appropriate mechanisms to provide for effective co-operation between all relevant state agencies, including the judiciary, public prosecutors, law enforcement agencies, local and regional authorities as well as non-governmental organisations and other relevant organisations and entities, in protecting and supporting victims and witnesses of all forms of violence covered by the scope of this Convention, including by referring to general and specialist support services as detailed in Articles 20 and 22 of this Convention.

3 Parties shall ensure that measures taken pursuant to this chapter shall:

- be based on a gendered understanding of violence against women and domestic violence and shall focus on the human rights and safety of the victim;
- be based on an integrated approach which takes into account the relationship between victims, perpetrators, children and their wider social environment;
- aim at avoiding secondary victimisation;
- aim at the empowerment and economic independence of women victims of

violence;

- allow, where appropriate, for a range of protection and support services to be located on the same premises;
- address the specific needs of vulnerable persons, including child victims, and be made available to them.

4 The provision of services shall not depend on the victim's willingness to press charges or testify against any perpetrator.

5 Parties shall take the appropriate measures to provide consular and other protection and support to their nationals and other victims entitled to such protection in accordance with their obligations under international law.

Article 19 – Information

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims receive adequate and timely information on available support services and legal measures in a language they understand.

Article 20 – General support services

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims have access to services facilitating their recovery from violence. These measures should include, when necessary, services such as legal and psychological counselling, financial assistance, housing, education, training and assistance in finding employment.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims have access to health care and social services and that services are adequately resourced and professionals are trained to assist victims and refer them to the appropriate services.

Article 21 – Assistance in individual/collective complaints

Parties shall ensure that victims have information on and access to applicable regional and international individual/collective complaints mechanisms. Parties shall promote the provision of sensitive and knowledgeable assistance to victims in presenting any such complaints.

Article 22 – Specialist support services

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to provide or arrange for, in an adequate geographical distribution, immediate, short- and long-term specialist support services to any victim subjected to any of the acts of violence covered by the scope of this Convention.

2 Parties shall provide or arrange for specialist women's support services to all women victims of violence and their children.

Article 23 – Shelters

Parties shall take the necessary legislative or other measures to provide for the setting-up of appropriate, easily accessible shelters in sufficient numbers to provide safe accommodation for and to reach out pro-actively to victims, especially women and their children.

Article 24 – Telephone helplines

Parties shall take the necessary legislative or other measures to set up state-wide round-the-clock (24/7) telephone helplines free of charge to provide advice to callers, confidentially or with due regard for their anonymity, in relation to all forms of violence covered by the scope of this Convention.

Article 25 – Support for victims of sexual violence

Parties shall take the necessary legislative or other measures to provide for the setting up of appropriate, easily accessible rape crisis or sexual violence referral centres for victims in sufficient numbers to provide for medical and forensic examination, trauma support and counselling for victims.

Article 26 – Protection and support for child witnesses

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that in the provision of protection and support services to victims, due account is taken of the rights and needs of child witnesses of all forms of violence covered by the scope of this Convention.

2 Measures taken pursuant to this article shall include age-appropriate psychosocial counselling for child witnesses of all forms of violence covered by the scope of this Convention and shall give due regard to the best interests of the child.

Article 27 – Reporting

Parties shall take the necessary measures to encourage any person witness to the commission of acts of violence covered by the scope of this Convention or who has reasonable grounds to believe that such an act may be committed, or that further acts of violence are to be expected, to report this to the competent organisations or authorities.

Article 28 – Reporting by professionals

Parties shall take the necessary measures to ensure that the confidentiality rules imposed by internal law on certain professionals do not constitute an obstacle to the possibility, under appropriate conditions, of their reporting to the competent organisations or authorities if they have reasonable grounds to believe that a serious act of violence

covered by the scope of this Convention, has been committed and further serious acts of violence are to be expected.

Chapter V – Substantive law

Article 29 – Civil lawsuits and remedies

- 1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to provide victims with adequate civil remedies against the perpetrator.
- 2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to provide victims, in accordance with the general principles of international law, with adequate civil remedies against State authorities that have failed in their duty to take the necessary preventive or protective measures within the scope of their powers.

Article 30 – Compensation

- 1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims have the right to claim compensation from perpetrators for any of the offences established in accordance with this Convention.
- 2 Adequate State compensation shall be awarded to those who have sustained serious bodily injury or impairment of health, to the extent that the damage is not covered by other sources such as the perpetrator, insurance or State-funded health and social provisions. This does not preclude Parties from claiming regress for compensation awarded from the perpetrator, as long as due regard is paid to the victim's safety.
- 3 Measures taken pursuant to paragraph 2 shall ensure the granting of compensation within a reasonable time.

Article 31 – Custody, visitation rights and safety

- 1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that, in the determination of custody and visitation rights of children, incidents of violence covered by the scope of this Convention are taken into account.
- 2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the exercise of any visitation or custody rights does not jeopardise the rights and safety of the victim or children.

Article 32 – Civil consequences of forced marriages

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that marriages concluded under force may be voidable, annulled or dissolved without undue financial or administrative burden placed on the victim.

Article 33 – Psychological violence

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the intentional conduct of seriously impairing a person's psychological integrity through coercion or threats is criminalised.

Article 34 – Stalking

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the intentional conduct of repeatedly engaging in threatening conduct directed at another person, causing her or him to fear for her or his safety, is criminalised.

Article 35 – Physical violence

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the intentional conduct of committing acts of physical violence against another person is criminalised.

Article 36 – Sexual violence, including rape

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following intentional conducts are criminalised:

- a engaging in non-consensual vaginal, anal or oral penetration of a sexual nature of the body of another person with any bodily part or object;
- b engaging in other non-consensual acts of a sexual nature with a person;
- c causing another person to engage in non-consensual acts of a sexual nature with a third person.

2 Consent must be given voluntarily as the result of the person's free will assessed in the context of the surrounding circumstances.

3 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the provisions of paragraph 1 also apply to acts committed against former or current spouses or partners as recognised by internal law.

Article 37 – Forced marriage

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the intentional conduct of forcing an adult or a child to enter into a marriage is criminalised.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the intentional conduct of luring an adult or a child to the territory of a Party or State other than the one she or he resides in with the purpose of forcing this adult or child to enter into a marriage is criminalised.

Article 38 – Female genital mutilation

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following intentional conducts are criminalised:

- a excising, infibulating or performing any other mutilation to the whole or any part of a woman's labia majora, labia minora or clitoris;
- b coercing or procuring a woman to undergo any of the acts listed in point a;
- c inciting, coercing or procuring a girl to undergo any of the acts listed in point a.

Article 39 – Forced abortion and forced sterilisation

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following intentional conducts are criminalised:

- a performing an abortion on a woman without her prior and informed consent;
- b performing surgery which has the purpose or effect of terminating a woman's capacity to naturally reproduce without her prior and informed consent or understanding of the procedure.

Article 40 – Sexual harassment

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that any form of unwanted verbal, non-verbal or physical conduct of a sexual nature with the purpose or effect of violating the dignity of a person, in particular when creating an intimidating, hostile, degrading, humiliating or offensive environment, is subject to criminal or other legal sanction.

Article 41 – Aiding or abetting and attempt

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to establish as an offence, when committed intentionally, aiding or abetting the commission of the offences established in accordance with Articles 33, 34, 35, 36, 37, 38.a and 39 of this Convention.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to establish as offences, when committed intentionally, attempts to commit the offences established in accordance with Articles 35, 36, 37, 38.a and 39 of this Convention.

Article 42 – Unacceptable justifications for crimes, including crimes committed in the name of so-called “honour”

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that, in criminal proceedings initiated following the commission of any of the acts of violence covered by the scope of this Convention, culture, custom, religion, tradition or so-called “honour” shall not be regarded as justification for such acts. This covers, in particular, claims that the victim has transgressed cultural, religious, social or traditional norms or customs of appropriate behaviour.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that incitement by any person of a child to commit any of the acts referred to in paragraph 1 shall not diminish the criminal liability of that person for the acts committed.

Article 43 – Application of criminal offences

The offences established in accordance with this Convention shall apply irrespective of the nature of the relationship between victim and perpetrator.

Article 44 – Jurisdiction

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to establish jurisdiction over any offence established in accordance with this Convention, when the offence is committed:

- a in their territory; or
- b on board a ship flying their flag; or
- c on board an aircraft registered under their laws; or
- d by one of their nationals; or
- e by a person who has her or his habitual residence in their territory.

2 Parties shall endeavour to take the necessary legislative or other measures to establish jurisdiction over any offence established in accordance with this Convention where the offence is committed against one of their nationals or a person who has her or his habitual residence in their territory.

3 For the prosecution of the offences established in accordance with Articles 36, 37, 38 and 39 of this Convention, Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that their jurisdiction is not subordinated to the condition that the acts are criminalised in the territory where they were committed.

4 For the prosecution of the offences established in accordance with Articles 36, 37, 38 and 39 of this Convention, Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that their jurisdiction as regards points d and e of paragraph 1 is not subordinated to the condition that the prosecution can only be initiated following the

reporting by the victim of the offence or the laying of information by the State of the place where the offence was committed.

5 Parties shall take the necessary legislative or other measures to establish jurisdiction over the offences established in accordance with this Convention, in cases where an alleged perpetrator is present on their territory and they do not extradite her or him to another Party, solely on the basis of her or his nationality.

6 When more than one Party claims jurisdiction over an alleged offence established in accordance with this Convention, the Parties involved shall, where appropriate, consult each other with a view to determining the most appropriate jurisdiction for prosecution.

7 Without prejudice to the general rules of international law, this Convention does not exclude any criminal jurisdiction exercised by a Party in accordance with its internal law.

Article 45 – Sanctions and measures

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the offences established in accordance with this Convention are punishable by effective, proportionate and dissuasive sanctions, taking into account their seriousness. These sanctions shall include, where appropriate, sentences involving the deprivation of liberty which can give rise to extradition.

2 Parties may adopt other measures in relation to perpetrators, such as:

- monitoring or supervision of convicted persons;
- withdrawal of parental rights, if the best interests of the child, which may include the safety of the victim, cannot be guaranteed in any other way.

Article 46 – Aggravating circumstances

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following circumstances, insofar as they do not already form part of the constituent elements of the offence, may, in conformity with the relevant provisions of internal law, be taken into consideration as aggravating circumstances in the determination of the sentence in relation to the offences established in accordance with this Convention:

- a the offence was committed against a former or current spouse or partner as recognised by internal law, by a member of the family, a person cohabiting with the victim or a person having abused her or his authority;
- b the offence, or related offences, were committed repeatedly;
- c the offence was committed against a person made vulnerable by particular circumstances;
- d the offence was committed against or in the presence of a child;

- e the offence was committed by two or more people acting together;
- f the offence was preceded or accompanied by extreme levels of violence;
- g the offence was committed with the use or threat of a weapon;
- h the offence resulted in severe physical or psychological harm for the victim;
- i the perpetrator had previously been convicted of offences of a similar nature.

Article 47 – Sentences passed by another Party

Parties shall take the necessary legislative or other measures to provide for the possibility of taking into account final sentences passed by another Party in relation to the offences established in accordance with this Convention when determining the sentence.

Article 48 – Prohibition of mandatory alternative dispute resolution processes or sentencing

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to prohibit mandatory alternative dispute resolution processes, including mediation and conciliation, in relation to all forms of violence covered by the scope of this Convention.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that if the payment of a fine is ordered, due account shall be taken of the ability of the perpetrator to assume his or her financial obligations towards the victim.

Chapter VI – Investigation, prosecution, procedural law and protective measures

Article 49 – General obligations

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that investigations and judicial proceedings in relation to all forms of violence covered by the scope of this Convention are carried out without undue delay while taking into consideration the rights of the victim during all stages of the criminal proceedings.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures, in conformity with the fundamental principles of human rights and having regard to the gendered understanding of violence, to ensure the effective investigation and prosecution of offences established in accordance with this Convention.

Article 50 – Immediate response, prevention and protection

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the responsible law enforcement agencies respond to all forms of violence covered by the scope of this Convention promptly and appropriately by offering adequate and immediate protection to victims.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the responsible law enforcement agencies engage promptly and appropriately in the prevention and protection against all forms of violence covered by the scope of this Convention, including the employment of preventive operational measures and the collection of evidence.

Article 51 – Risk assessment and risk management

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that an assessment of the lethality risk, the seriousness of the situation and the risk of repeated violence is carried out by all relevant authorities in order to manage the risk and if necessary to provide co-ordinated safety and support.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the assessment referred to in paragraph 1 duly takes into account, at all stages of the investigation and application of protective measures, the fact that perpetrators of acts of violence covered by the scope of this Convention possess or have access to firearms.

Article 52 – Emergency barring orders

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the competent authorities are granted the power to order, in situations of immediate danger, a perpetrator of domestic violence to vacate the residence of the victim or person at risk for a sufficient period of time and to prohibit the perpetrator from entering the residence of or contacting the victim or person at risk. Measures taken pursuant to this article shall give priority to the safety of victims or persons at risk.

Article 53 – Restraining or protection orders

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that appropriate restraining or protection orders are available to victims of all forms of violence covered by the scope of this Convention.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the restraining or protection orders referred to in paragraph 1 are:

- available for immediate protection and without undue financial or administrative burdens placed on the victim;
- issued for a specified period or until modified or discharged;
- where necessary, issued on an *ex parte* basis which has immediate effect;
- available irrespective of, or in addition to, other legal proceedings;
- allowed to be introduced in subsequent legal proceedings.

3 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that breaches of restraining or protection orders issued pursuant to paragraph 1 shall be subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or other legal sanctions.

Article 54 – Investigations and evidence

Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that, in any civil or criminal proceedings, evidence relating to the sexual history and conduct of the victim shall be permitted only when it is relevant and necessary.

Article 55 – *Ex parte* and *ex officio* proceedings

1 Parties shall ensure that investigations into or prosecution of offences established in accordance with Articles 35, 36, 37, 38 and 39 of this Convention shall not be wholly dependant upon a report or complaint filed by a victim if the offence was committed in whole or in part on its territory, and that the proceedings may continue even if the victim withdraws her or his statement or complaint.

2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure, in accordance with the conditions provided for by their internal law, the possibility for governmental and non-governmental organisations and domestic violence counsellors to assist and/or support victims, at their request, during investigations and judicial proceedings concerning the offences established in accordance with this Convention.

Article 56 – Measures of protection

1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and judicial proceedings, in particular by:

- a providing for their protection, as well as that of their families and witnesses, from intimidation, retaliation and repeat victimisation;
- b ensuring that victims are informed, at least in cases where the victims and the family might be in danger, when the perpetrator escapes or is released temporarily or definitively;

- c informing them, under the conditions provided for by internal law, of their rights and the services at their disposal and the follow-up given to their complaint, the charges, the general progress of the investigation or proceedings, and their role therein, as well as the outcome of their case;
- d enabling victims, in a manner consistent with the procedural rules of internal law, to be heard, to supply evidence and have their views, needs and concerns presented, directly or through an intermediary, and considered;
- e providing victims with appropriate support services so that their rights and interests are duly presented and taken into account;
- f ensuring that measures may be adopted to protect the privacy and the image of the victim;
- g ensuring that contact between victims and perpetrators within court and law enforcement agency premises is avoided where possible;
- h providing victims with independent and competent interpreters when victims are parties to proceedings or when they are supplying evidence;
- i enabling victims to testify, according to the rules provided by their internal law, in the courtroom without being present or at least without the presence of the alleged perpetrator, notably through the use of appropriate communication technologies, where available.

2 A child victim and child witness of violence against women and domestic violence shall be afforded, where appropriate, special protection measures taking into account the best interests of the child.

Article 57 – Legal aid

Parties shall provide for the right to legal assistance and to free legal aid for victims under the conditions provided by their internal law.

Article 58 – Statute of limitation

Parties shall take the necessary legislative and other measures to ensure that the statute of limitation for initiating any legal proceedings with regard to the offences established in accordance with Articles 36, 37, 38 and 39 of this Convention, shall continue for a period of time that is sufficient and commensurate with the gravity of the offence in question, to allow for the efficient initiation of proceedings after the victim has reached the age of majority.

Chapter VII – Migration and asylum

Article 59 – Residence status

- 1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims whose residence status depends on that of the spouse or partner as recognised by internal law, in the event of the dissolution of the marriage or the relationship, are granted in the event of particularly difficult circumstances, upon application, an autonomous residence permit irrespective of the duration of the marriage or the relationship. The conditions relating to the granting and duration of the autonomous residence permit are established by internal law.
- 2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims may obtain the suspension of expulsion proceedings initiated in relation to a residence status dependent on that of the spouse or partner as recognised by internal law to enable them to apply for an autonomous residence permit.
- 3 Parties shall issue a renewable residence permit to victims in one of the two following situations, or in both:
  - a where the competent authority considers that their stay is necessary owing to their personal situation;
  - b where the competent authority considers that their stay is necessary for the purpose of their co-operation with the competent authorities in investigation or criminal proceedings.
- 4 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims of forced marriage brought into another country for the purpose of the marriage and who, as a result, have lost their residence status in the country where they habitually reside, may regain this status.

Article 60 – Gender-based asylum claims

- 1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that gender-based violence against women may be recognised as a form of persecution within the meaning of Article 1, A (2), of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees and as a form of serious harm giving rise to complementary/subsidiary protection.
- 2 Parties shall ensure that a gender-sensitive interpretation is given to each of the Convention grounds and that where it is established that the persecution feared is for one or more of these grounds, applicants shall be granted refugee status according to the applicable relevant instruments.
- 3 Parties shall take the necessary legislative or other measures to develop gender-sensitive reception procedures and support services for asylum-seekers as well as gender

guidelines and gender-sensitive asylum procedures, including refugee status determination and application for international protection.

Article 61 – Non-refoulement

- 1 Parties shall take the necessary legislative or other measures to respect the principle of non-refoulement in accordance with existing obligations under international law.
- 2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims of violence against women who are in need of protection, regardless of their status or residence, shall not be returned under any circumstances to any country where their life would be at risk or where they might be subjected to torture or inhuman or degrading treatment or punishment.

Chapter VIII – International co-operation

Article 62 – General principles

- 1 Parties shall co-operate with each other, in accordance with the provisions of this Convention, and through the application of relevant international and regional instruments on co-operation in civil and criminal matters, arrangements agreed on the basis of uniform or reciprocal legislation and internal laws, to the widest extent possible, for the purpose of:
  - a preventing, combating and prosecuting all forms of violence covered by the scope of this Convention;
  - b protecting and providing assistance to victims;
  - c investigations or proceedings concerning the offences established in accordance with this Convention;
  - d enforcing relevant civil and criminal judgments issued by the judicial authorities of Parties, including protection orders.
- 2 Parties shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims of an offence established in accordance with this Convention and committed in the territory of a Party other than the one where they reside may make a complaint before the competent authorities of their State of residence.
- 3 If a Party that makes mutual legal assistance in criminal matters, extradition or enforcement of civil or criminal judgments imposed by another Party to this Convention

conditional on the existence of a treaty receives a request for such legal co-operation from a Party with which it has not concluded such a treaty, it may consider this Convention to be the legal basis for mutual legal assistance in criminal matters, extradition or enforcement of civil or criminal judgments imposed by the other Party in respect of the offences established in accordance with this Convention.

4 Parties shall endeavour to integrate, where appropriate, the prevention and the fight against violence against women and domestic violence in assistance programmes for development provided for the benefit of third States, including by entering into bilateral and multilateral agreements with third States with a view to facilitating the protection of victims in accordance with Article 18, paragraph 5.

Article 63 – Measures relating to persons at risk

When a Party, on the basis of the information at its disposal, has reasonable grounds to believe that a person is at immediate risk of being subjected to any of the acts of violence referred to in Articles 36, 37, 38 and 39 of this Convention on the territory of another Party, the Party that has the information is encouraged to transmit it without delay to the latter for the purpose of ensuring that appropriate protection measures are taken. Where applicable, this information shall include details on existing protection provisions for the benefit of the person at risk.

Article 64 – Information

1 The requested Party shall promptly inform the requesting Party of the final result of the action taken under this chapter. The requested Party shall also promptly inform the requesting Party of any circumstances which render impossible the carrying out of the action sought or are likely to delay it significantly.

2 A Party may, within the limits of its internal law, without prior request, forward to another Party information obtained within the framework of its own investigations when it considers that the disclosure of such information might assist the receiving Party in preventing criminal offences established in accordance with this Convention or in initiating or carrying out investigations or proceedings concerning such criminal offences or that it might lead to a request for co-operation by that Party under this chapter.

3 A Party receiving any information in accordance with paragraph 2 shall submit such information to its competent authorities in order that proceedings may be taken if they are considered appropriate, or that this information may be taken into account in relevant civil and criminal proceedings.

Article 65 – Data Protection

Personal data shall be stored and used pursuant to the obligations undertaken by the Parties under the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (ETS No. 108).

Chapter IX – Monitoring mechanism

Article 66 – Group of experts on action against violence against women and domestic violence

1 The Group of experts on action against violence against women and domestic violence (hereinafter referred to as "GREVIO") shall monitor the implementation of this Convention by the Parties.

2 GREVIO shall be composed of a minimum of 10 members and a maximum of 15 members, taking into account a gender and geographical balance, as well as multidisciplinary expertise. Its members shall be elected by the Committee of the Parties from among candidates nominated by the Parties for a term of office of four years, renewable once, and chosen from among nationals of the Parties.

3 The initial election of 10 members shall be held within a period of one year following the entry into force of this Convention. The election of 5 additional members shall be held following the 25th ratification or accession.

4 The election of the members of GREVIO shall be based on the following principles:

- a they shall be chosen according to a transparent procedure from among persons of high moral character, known for their recognised competence in the fields of human rights, gender equality, violence against women and domestic violence, or assistance to and protection of victims, or having demonstrated professional experience in the areas covered by this Convention;

- b no two members of GREVIO may be nationals of the same State;

- c they should represent the main legal systems;

- d they should represent relevant actors and agencies in the field of violence against women and domestic violence;

- e they shall sit in their individual capacity and shall be independent and impartial in the exercise of their functions, and shall be available to carry out their duties in an effective manner.

5 The election procedure of the members of GREVIO shall be determined by the Committee of Ministers of the Council of Europe, after consulting with and obtaining the unanimous consent of the Parties, within a period of six months following the entry into force of this Convention.

6 GREVIO shall adopt its own rules of procedure.

7 Members of GREVIO, and other members of delegations carrying out the country visits as set forth in Article 68, paragraphs 9 and 14, shall enjoy the privileges and immunities established in the appendix to this Convention.

Article 67 – Committee of the Parties

1 The Committee of the Parties shall be composed of the representatives of the Parties to the Convention.

2 The Committee of the Parties shall be convened by the Secretary General of the Council of Europe. Its first meeting shall be held within a period of one year following the entry into force of this Convention in order to elect the members of GREVIO. It shall subsequently meet whenever one third of the Parties, the President of the Committee of the Parties or the Secretary General so requests.

3 The Committee of the Parties shall adopt its own rules of procedure.

Article 68 – Procedure

1 Parties shall submit to the Secretary General of the Council of Europe, based on a questionnaire prepared by GREVIO, a report on legislative and other measures giving effect to the provisions of this Convention, for consideration by GREVIO.

2 GREVIO shall consider the report submitted in accordance with paragraph 1 with the representatives of the Party concerned.

3 Subsequent evaluation procedures shall be divided into rounds, the length of which is determined by GREVIO. At the beginning of each round GREVIO shall select the specific provisions on which the evaluation procedure shall be based and send out a questionnaire.

4 GREVIO shall define the appropriate means to carry out this monitoring procedure. It may in particular adopt a questionnaire for each evaluation round, which shall serve as a basis for the evaluation procedure of the implementation by the Parties. This questionnaire shall be addressed to all Parties. Parties shall respond to this questionnaire, as well as to any other request of information from GREVIO.

5 GREVIO may receive information on the implementation of the Convention from non-governmental organisations and civil society, as well as from national institutions for the protection of human rights.

6 GREVIO shall take due consideration of the existing information available from other regional and international instruments and bodies in areas falling within the scope of this Convention.

7 When adopting a questionnaire for each evaluation round, GREVIO shall take due consideration of the existing data collection and research in the Parties as referred to in Article 11 of this Convention.

8 GREVIO may receive information on the implementation of the Convention from the Council of Europe Commissioner for Human Rights, the Parliamentary Assembly and relevant specialised bodies of the Council of Europe, as well as those established under other international instruments. Complaints presented to these bodies and their outcome will be made available to GREVIO.

9 GREVIO may subsidiarily organise, in co-operation with the national authorities and with the assistance of independent national experts, country visits, if the information gained is insufficient or in cases provided for in paragraph 14. During these visits, GREVIO may be assisted by specialists in specific fields.

10 GREVIO shall prepare a draft report containing its analysis concerning the implementation of the provisions on which the evaluation is based, as well as its suggestions and proposals concerning the way in which the Party concerned may deal with the problems which have been identified. The draft report shall be transmitted for comments to the Party which undergoes the evaluation. Its comments shall be taken into account by GREVIO when adopting its report.

11 On the basis of all the information received and the comments by the Parties, GREVIO shall adopt its report and conclusions concerning the measures taken by the Party concerned to implement the provisions of this Convention. This report and the conclusions shall be sent to the Party concerned and to the Committee of the Parties. The report and conclusions of GREVIO shall be made public as from their adoption, together with eventual comments by the Party concerned.

12 Without prejudice to the procedure of paragraphs 1 to 8, the Committee of the Parties may adopt, on the basis of the report and conclusions of GREVIO, recommendations addressed to this Party (a) concerning the measures to be taken to implement the conclusions of GREVIO, if necessary setting a date for submitting information on their implementation, and (b) aiming at promoting co-operation with that Party for the proper implementation of this Convention.

13 If GREVIO receives reliable information indicating a situation where problems require immediate attention to prevent or limit the scale or number of serious violations of the Convention, it may request the urgent submission of a special report concerning measures taken to prevent a serious, massive or persistent pattern of violence against women.

14 Taking into account the information submitted by the Party concerned, as well as any other reliable information available to it, GREVIO may designate one or more of its members to conduct an inquiry and to report urgently to GREVIO. Where warranted and with the consent of the Party, the inquiry may include a visit to its territory.

15 After examining the findings of the inquiry referred to in paragraph 14, GREVIO shall transmit these findings to the Party concerned and, where appropriate, to the Committee of the Parties and the Committee of Ministers of the Council of Europe together with any comments and recommendations.

Article 69 – General recommendations

GREVIO may adopt, where appropriate, general recommendations on the implementation of this Convention.

Article 70 – Parliamentary involvement in monitoring

1 National parliaments shall be invited to participate in the monitoring of the measures taken for the implementation of this Convention.

2 Parties shall submit the reports of GREVIO to their national parliaments.

3 The Parliamentary Assembly of the Council of Europe shall be invited to regularly take stock of the implementation of this Convention.

Chapter X – Relationship with other international instruments

Article 71 – Relationship with other international instruments

1 This Convention shall not affect obligations arising from other international instruments to which Parties to this Convention are Parties or shall become Parties and which contain provisions on matters governed by this Convention.

2 The Parties to this Convention may conclude bilateral or multilateral agreements with one another on the matters dealt with in this Convention, for purposes of supplementing or strengthening its provisions or facilitating the application of the principles embodied in it.

Chapter XI – Amendments to the Convention

Article 72 – Amendments

- 1 Any proposal for an amendment to this Convention presented by a Party shall be communicated to the Secretary General of the Council of Europe and forwarded by her or him to the member States of the Council of Europe, any signatory, any Party, the European Union, any State invited to sign this Convention in accordance with the provisions of Article 75, and any State invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 76.
- 2 The Committee of Ministers of the Council of Europe shall consider the proposed amendment and, after having consulted the Parties to this Convention that are not members of the Council of Europe, may adopt the amendment by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe.
- 3 The text of any amendment adopted by the Committee of Ministers in accordance with paragraph 2 shall be forwarded to the Parties for acceptance.
- 4 Any amendment adopted in accordance with paragraph 2 shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one month after the date on which all Parties have informed the Secretary General of their acceptance.

Chapter XII – Final clauses

Article 73 – Effects of this Convention

The provisions of this Convention shall not prejudice the provisions of internal law and binding international instruments which are already in force or may come into force, under which more favourable rights are or would be accorded to persons in preventing and combating violence against women and domestic violence.

Article 74 – Dispute settlement

- 1 The Parties to any dispute which may arise concerning the application or interpretation of the provisions of this Convention shall first seek to resolve it by means of negotiation, conciliation, arbitration or by any other methods of peaceful settlement accepted by mutual agreement between them.

2 The Committee of Ministers of the Council of Europe may establish procedures of settlement to be available for use by the Parties in dispute if they should so agree.

Article 75 – Signature and entry into force

1 This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe, the non-member States which have participated in its elaboration and the European Union.

2 This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

3 This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which 10 signatories, including at least 8 member States of the Council of Europe, have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of paragraph 2.

4 In respect of any State referred to in paragraph 1 or the European Union, which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 76 – Accession to the Convention

1 After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may, after consultation of the Parties to this Convention and obtaining their unanimous consent, invite any non-member State of the Council of Europe, which has not participated in the elaboration of the Convention, to accede to this Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe, and by unanimous vote of the representatives of the Parties entitled to sit on the Committee of Ministers.

2 In respect of any acceding State, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 77 – Territorial application

1 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

2 Any Party may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on

whose behalf it is authorised to give undertakings. In respect of such territory, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 78 – Reservations

1 No reservation may be made in respect of any provision of this Convention, with the exceptions provided for in paragraphs 2 and 3.

2 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to apply or to apply only in specific cases or conditions the provisions laid down in:

- Article 30, paragraph 2;
- Article 44, paragraphs 1.e, 3 and 4;
- Article 55, paragraph 1 in respect of Article 35 regarding minor offences;
- Article 58 in respect of Articles 37, 38 and 39;
- Article 59.

3 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right to provide for non-criminal sanctions, instead of criminal sanctions, for the behaviours referred to in Articles 33 and 34.

4 Any Party may wholly or partly withdraw a reservation by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe. This declaration shall become effective as from its date of receipt by the Secretary General.

Article 79 – Validity and review of reservations

1 Reservations referred to in Article 78, paragraphs 2 and 3, shall be valid for a period of five years from the day of the entry into force of this Convention in respect of the Party concerned. However, such reservations may be renewed for periods of the same duration.

2 Eighteen months before the date of expiry of the reservation, the Secretariat General of the Council of Europe shall give notice of that expiry to the Party concerned. No later than three months before the expiry, the Party shall notify the Secretary General that it is

upholding, amending or withdrawing its reservation. In the absence of a notification by the Party concerned, the Secretariat General shall inform that Party that its reservation is considered to have been extended automatically for a period of six months. Failure by the Party concerned to notify its intention to uphold or modify its reservation before the expiry of that period shall cause the reservation to lapse.

3 If a Party makes a reservation in conformity with Article 78, paragraphs 2 and 3, it shall provide, before its renewal or upon request, an explanation to GREVIO, on the grounds justifying its continuance.

Article 80 – Denunciation

1 Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 81 – Notification

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, the non-member States which have participated in its elaboration, any signatory, any Party, the European Union, and any State invited to accede to this Convention of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 75 and 76;
- d any amendment adopted in accordance with Article 72 and the date on which such an amendment enters into force;
- e any reservation and withdrawal of reservation made in pursuance of Article 78;
- f any denunciation made in pursuance of the provisions of Article 80;
- g any other act, notification or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at [Istanbul], this [11th] day of [May 2011], in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the non-member States which have participated in the elaboration of this Convention, to the European Union and to any State invited to accede to this Convention.

Appendix – Privileges and immunities (Article 66)

1 This appendix shall apply to the members of GREVIO mentioned in Article 66 of the Convention, as well as to other members of the country visit delegations. For the purpose of this appendix, the term "other members of the country visit delegations" shall include the independent national experts and the specialists mentioned in Article 68, paragraph 9, of the Convention, staff members of the Council of Europe and interpreters employed by the Council of Europe accompanying GREVIO during its country visits.

2 The members of GREVIO and the other members of the country visit delegations shall, while exercising their functions relating to the preparation and the carrying out of country visits, as well as the follow-up thereto, and travelling in connection with those functions, enjoy the following privileges and immunities:

a immunity from personal arrest or detention and from seizure of their personal baggage, and immunity from legal process of every kind in respect of words spoken or written and all acts performed by them in their official capacity;

b exemption from any restrictions on their freedom of movement on exit from and return to their country of residence, and entry into and exit from the country in which they exercise their functions, and from alien registration in the country which they are visiting or through which they are passing in the exercise of their functions.

3 In the course of journeys undertaken in the exercise of their functions, the members of GREVIO and the other members of the country visit delegations shall, in the matter of customs and exchange control, be accorded the same facilities as those accorded to representatives of foreign governments on temporary official duty.

4 The documents relating to the evaluation of the implementation of the Convention carried by members of GREVIO and other members of the country visit delegations shall be inviolable insofar as they concern the activity of GREVIO. No stoppage or censorship shall be applied to the official correspondence of GREVIO or to official communications of members of GREVIO and other members of the country visit delegations.

5 In order to secure for the members of GREVIO and the other members of the country visit delegations complete freedom of speech and complete independence in the discharge of their duties, the immunity from legal process in respect of words spoken or written and all acts done by them in discharging their duties shall continue to be accorded, notwithstanding that the persons concerned are no longer engaged in the discharge of such duties.

6 Privileges and immunities are granted to the persons mentioned in paragraph 1 of this appendix in order to safeguard the independent exercise of their functions in the interests of GREVIO and not for their personal benefit. The waiver of immunities of the persons mentioned in paragraph 1 of this appendix shall be made by the Secretary General of the Council of Europe in any case where, in his or her opinion, the immunity would impede the course of justice and where it can be waived without prejudice to the interests of GREVIO.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 17

от 11 януари 2018 година

ЗА ПРЕДЛОЖЕНИЕ до Народното събрание за РАТИФИЦИРАНЕ
на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и
борба с насилието над жени и домашното насилие

На основание чл. 85, ал. 1, т. 7 от Конституцията на Република България и чл. 15, ал. 1 и чл. 19, ал. 1 и 2 от Закона за международните договори на Република България

МИНИСТЕРСКИят СЪВЕТ
РЕШИ:

1. Одобрява Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие, съставена в Истанбул на 11 май 2011 г. и подписана от Република България на 21 април 2016 г. при условие за последваща ратификация.
2. Предлага на Народното събрание да ратифицира със закон конвенцията по т. 1 с направените резерви.
3. Министърът на правосъдието да представи законопроекта по т. 2 в Народното събрание.

4. Средствата, необходими за изпълнението на конвенцията по т. 1, са за сметка на одобрените бюджети на заинтересованите министерства и ведомства за съответната година.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

**ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:** /п/ Веселин Даков

Вярно,

**ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:**

Аpostол Михов

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№...02.01-4.....

...12 ... януари .... 2018 г.

ДО

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
вх.№ 802 - 02 - 2
дата 12 / 01 2018 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-жа ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

54
AC
[Signature]

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КАРАЯНЧЕВА,

На основание чл. 85, ал. 1, т. 7 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение №.....17..... на Министерския съвет от 2018 г. проект на Закон за ратифициране на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие.

Приложение: съгласно текста.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 850-01-8 / 15.01. 2018 г.

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям законопроект за ратифициране на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие, № 802-02-2, внесен от Министерски съвет на 12.01.2018 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по вероизповеданията и правата на человека

Комисии:

- Комисия по правни въпроси
- Комисия по външна политика
- Комисия по въпросите на децата, младежката и спорта
- Комисия по образованието и науката

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

